

PERSBERICHT

Melle, 28 april 2017

FINANCIEEL RAPPORT VAN DE EANDIS-GROEP¹ PER 31 DECEMBER 2016

PROFIEL

Eandis System Operator cvba en haar dochterondernemingen De Stroomlijn cvba, Atrias cvba, Synductis cvba, Warmte@Vlaanderen cvba en Fluvius cvba (samen de 'Eandis-groep' of de 'Groep') is het onafhankelijk bedrijf dat exploitatietaken en openbardienstverplichtingen voor elektriciteit en aardgas aan kostprijs uitvoert voor de Vlaamse distributienetbeheerders (DNB's) Gaselwest, IMEA, Imewo, Intergem, Iveka, Iverlek en Sibelgas. Het resultaat van de Groep is dus zonder winst of verlies.

HOOGTEPUNTEN UIT 2016²

- Sinds 1 januari 2016 is de naam van de onderneming **Eandis System Operator**, wat haar roeping als operator van distributienetten voor elektriciteit en gas namens erkende distributienetbeheerders weerspiegelt.
- Eandis System Operator heeft twee nieuwe dochterondernemingen opgericht, beide joint ventures met Infrac. **Warmte@Vlaanderen**, opgericht in mei 2016, zal zich richten op projecten voor warmtenetten³. **Fluvius**, opgericht in december 2016, zal in eerste instantie instaan voor de end-to-end slimme meterketting. De vroegere dochteronderneming **Indexis** werd per 1 januari 2016 volledig geïntegreerd in Eandis System Operator.
- **Eandis System Operator en Infrac** werken aan een integratie van beide ondernemingen, een initiatief dat door de Vlaamse regering wordt ondersteund. Concrete beslissingen worden in 2017 verwacht.
- De voorgenomen fusie van de 7 DNB's van de Eandis Economische Groep in één enkele entiteit '**Eandis Assets**', kon niet worden gerealiseerd wegens het niet-gevuld zijn van twee

¹ De Eandis-groep omvat Eandis cvba en haar dochterondernemingen De Stroomlijn cvba, Indexis cvba, Atrias cvba en Synductis cvba. De Eandis Economische Groep houdt ook rekening met de 7 Vlaamse DNB's voor elektriciteit en gas.

² Alle vergelijkingen worden gemaakt ten opzichte van de cijfers per 31 december 2014, tenzij anders aangegeven.

³ Onder de opschortende voorwaarde van de eventueel te nemen beslissing van de Belgische Mededingingsautoriteit inzake de aanmelding van Warmte@Vlaanderen.

opschortende voorwaarden. Bijgevolg kon de **geselecteerde privépartner** State Grid Europe niet toetreden tot het kapitaal van Eandis Assets.

- **Moody's** heeft op 14 december 2016 de rating van Eandis System Operator verlaagd naar A3 (stabiele vooruitzichten). Op 18 januari 2017 heeft het ratingagentschap **Creditreform Rating** een A+ rating (stabiele vooruitzichten) toegekend aan Eandis System Operator.
- De **tariefmethodologie 2017-2020**, zoals bepaald door de regulator VREG, legt de basis voor de financiële inkomsten van de DNB's in de komende jaren.
- De **geconsolideerde balans** 2016 totaliseert 4.352,4 miljoen EUR (+3,5%). De **bedrijfsinkomsten** komen uit op 998,1 miljoen EUR (-4,4%). [IFRS cijfers]
- Het gemiddeld **personeelsbestand** van de Eandis-groep daalde met 6,0%: 4.210 werknemers voor 2016 tegenover 4.480 voor 2015.
- Een onafhankelijke enquête naar de **klantentevredenheid** toonde een lichte verbetering in de algemene klantentevredenheid: 94,5% voor 2016 (in vergelijking met 94,3% in 2015).
- Eandis System Operator zet haar strategisch **beleid inzake duurzaamheid** verder met de focus op het behalen door de gemeenten van hun klimaatdoelstellingen (energie-efficiëntie, ondersteuning van hernieuwbare energie, mobiliteit, smart cities enz.).
- Onze **veiligheidsresultaten** voor 2016 bleven beneden de verwachtingen. De frequentiegraad van arbeidsongevallen steeg van 3,16 naar 5,96. De ernstgraad bedroeg 0,13 in 2016 (gestegen van 0,09 in 2015). Een werknemer van Eandis liet het leven bij een arbeidsongeval. Een andere werknemer kwam om in een fietsongeval bij zijn verplaatsing naar het werk.
- De **netbetrouwbaarheid** elektriciteit bleef op een zeer hoog peil in 2016. Een gemiddelde onderbrekingsduur van 19 minuten 47 seconden (in 2015 20 minuten en 36 seconden) was het beste resultaat ooit voor Eandis.

MANAGEMENTVERSLAG

In 2016 heeft Eandis veel inspanningen geleverd voor een belangrijke hervorming van de Eandis Economische Groep, die bestond uit (i) een fusie van de 7 DNB's in één enkele entiteit, Eandis Assets geheten, en (ii) het selectieproces voor een privépartner voor Eandis Assets. De DNB-fusie tot Eandis Assets was goedgekeurd in december 2015 onder een aantal opschortende voorwaarden. Parallel hieraan was beslist dat een privépartner aandeelhouder kon worden van Eandis Assets met een kapitaalparticipatie van 14%. Het Vlaams Parlement keurde in april 2016 een amendement op het Vlaams Decreet houdende de Intergemeentelijke Samenwerking goed, wat de weg vrijmaakte voor zo'n beperkte deelneming van een privépartner in de intergemeentelijke DNB Eandis Assets. Het selectieproces voor een privépartner begon met de formele contactneming met een 70-tal potentiële kandidaten, waarvan er ongeveer 20 hun interesse betoonden. Na een eerste selectie bleef een groep van vijf kandidaten over. Begin juni 2016 kondigde Eandis System Operator formeel aan dat de Raad van Bestuur State Grid Europe Ltd., een dochteronderneming van State Grid Corporation of China,

had aangeduid als 'geselecteerde bidder'. Einde juni 2016 mondden de onderhandelingen uit in de ondertekening van een Aandeelhouders- en Toetredingsovereenkomst tussen Eandis Assets en State Grid Europe. State Grid Europe zou 830 miljoen EUR betalen voor de participatie van 14% in Eandis Assets.

Op 1 juli 2016 werden ook 7 financieringsverenigingen⁴ aandeelhouder van Eandis Assets (onder de opschortende voorwaarde van de formele realisatie van Eandis Assets) met een gezamenlijke participatie van 100 miljoen EUR.

De formele realisatie van de fusie tot Eandis Assets en de toetreding van State Grid Europe en de financieringsverenigingen tot Eandis Assets stond op de agenda van een Buitengewone Algemene Aandeelhoudersvergadering op 3 oktober 2016. Maar tussen augustus en begin oktober werd de mogelijke associatie van de gemeentelijke aandeelhouders van Eandis Assets met State Grid Europe (en zo indirect met State Grid Corporation of China) druk besproken op het publieke forum. Op 29 september 2016 publiceerde de Vlaamse energieregulator VREG een persbericht waarin zij stelden geen verlenging van aparte tarieven per ex-DNB na 2017 te kunnen toestaan. Maar zo'n verlenging tot na 2017, d.w.z. tot wanneer alle regulatoire saldi uit het verleden zouden gerecupereerd zijn door de ex-DNB's afzonderlijk, was juist één van de opschortende voorwaarden die de aandeelhouders gesteld hadden voor de realisatie van Eandis Assets. Een andere opschortende voorwaarde, met name over het vertrek van vier Waalse gemeenten uit de DNB Gaselwest, was nog niet vervuld begin oktober 2016. Daarom moesten zowel de Raad van Bestuur als de Algemene Vergadering concluderen dat de gestelde opschortende voorwaarden voor de realisatie van de fusie en de toetreding van de privépartner en de financieringsverenigingen niet vervuld waren en niet vervuld zouden worden. Het gevolg was dat (i) de vroegere structuur van de Eandis Economische Groep met 7 aparte DNB's opnieuw van kracht werd, (ii) dat State Grid Europe geen aandeelhouder kon worden en (iii) dat ook de financieringsverenigingen geen aandeelhouder konden worden. Eandis System Operator betreft ten zeerste de geschetste gang van zaken.

In de nasleep van de gebeurtenissen die hebben geleid tot de niet-realisatie van de fusie tot Eandis Assets, evenals de niet-toetreding van State Grid Europe en de financieringsverenigingen tot het kapitaal van Eandis Assets, plaatste het ratingbureau **Moody's** Eandis System Operator onder 'review voor een downgrade' (6 oktober 2016) en besliste het finaal de A1 rating met negatieve vooruitzichten te verlagen naar A3 met stabiele vooruitzichten (14 december 2016).

De **investeringen in de distributienetinfrastructuur** door de 7 DNB's bedroegen in totaal 427,6 miljoen EUR voor 2016, wat 13,3% lager is dan het cijfer voor 2015. De investeringen in de elektriciteitsnetten bedroegen 291,6 miljoen EUR (- 12,1%) en in gas 136,0 miljoen EUR (-15,8%). Deze algemene daling van de investeringen is het gevolg van minder investeringen door de lokale overheden (vnl. minder wegenwerken die investeringen in de energienetten met zich meebrengen), een daling van het aantal nieuwe verkavelingen en de beëindiging van de investeringsprogramma's voor de uitbreiding van de gasnetten en de vervanging van verouderde infrastructuur die was aangelegd in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw.

⁴ Deze financieringsverenigingen zijn: Figga, Finea, Fingem, Finiwo, Finilek, IKA en IBG. Zij zijn allemaal financieringsentiteiten van en voor de gemeenten.

Parallel aan de evolutie van het investeringspeil (zie hierboven), daalden de **geconsolideerde bedrijfsinkomsten** van de Groep in IFRS met 4,4% tot 998,1 miljoen EUR.

Het subsidiemechanisme voor **Rationeel Energiegebruik (REG)** – wat een essentieel onderdeel is van de openbaredienstverplichtingen van Eandis System Operator – wijzigde fundamenteel in 2016. Het aantal toegekende subsidies daalde met 5,2% tot 98.547, terwijl het totale uitgekeerde bedrag steeg met 4,0% tot 73,9 miljoen EUR. Naar het jaareinde 2016 toe werd een opmerkelijke toename van het aantal aanvragen voor REG-subsidies vastgesteld.

Eind 2016 was het aantal **sociale klanten** voor zowel elektriciteit als gas opnieuw gestegen, zij het in beperkte mate. In elektriciteit telden we 62.717 sociale klanten (tegenover 60.655 in 2015), in gas 48.461 (2015: 47.138). De inkomsten uit de klanten Sociale Openbaredienstverplichtingen stegen met 10,3% tot 85,1 miljoen EUR. De budgetmeter blijft een onmisbaar instrument in de strijd tegen energiearmoede: er zijn nu 56.749 actieve budgetmeters voor elektriciteit en gas samen (2015: 56.231 meters).

De Vlaamse energieregulator VREG heeft de **tariefmethodologie 2017-2020 voor distributie van elektriciteit en gas** vastgelegd. De eigenlijke tarieven die de DNB's hanteren in 2017 zijn volledig gebaseerd op deze methodologie. Tarieven zijn gebaseerd op het principe van het toegelaten inkomen. De parameters die gebruikt worden voor de bepaling van de toegelaten vergoeding voor de DNB-aandeelhouders, zijn nu lager dan in de methodologie 2015-2016, gedeeltelijk als gevolg van de lagere intresten op de financiële markten. De methodologie bevat ook een mechanisme waardoor de DNB's in staat zijn over een periode van vijf jaar (2016-2020) al hun openstaande regulatoire saldi uit de periode 2010-2014 te recupereren. Alles bij elkaar is Eandis System Operator van oordeel dat de nieuwe methodologie meer stabiliteit en voorspelbaarheid zal bieden aan de energiemarkt en de energieconsumenten.

Duurzaamheid staat centraal in alles wat Eandis System Operator doet. Onze rol is vooreerst om onze aandeelhouders, meer dan 200 Vlaamse lokale besturen, bij te staan in hun inspanningen om hun klimaatdoelstellingen te behalen. Onze klemtoon ligt op duurzame energie voor mobiliteit, openbare verlichting en gebouwen. Als voorbeeld noemen we slechts de energiescans, de doorbraak van led voor openbare verlichting en de ondersteuning van initiatieven voor energie-efficiëntie bij de gemeenten. Intern hebben we ons bedrijfswagenbeleid herzien in de richting van een vergroening van de vloot en we hebben ons breed opgezet actieplan naar een duurzaam mobiliteitsprofiel verdergezet. Het globaal Eandis Milieuactieplan 2015-2019 wordt via gedetailleerde jaarlijkse milieuactieplannen in de praktijk gebracht. U kan ons gecombineerd jaarverslag over 2016 raadplegen voor meer details inzake de duurzaamheidsinspanningen van Eandis System Operator. Voor het eerst publiceert Eandis System Operator een gecombineerd Activiteitenverslag en Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen-verslag over 2016.

Het gemiddeld personeelsbestand van de Eandis-groep nam licht af tijdens 2016 (-2,6%) tot 4.240 werknemers op 31 december 2016. Eind 2016 stelde de moederverenootschap van de Groep, Eandis System Operator, 3.967 mensen tewerk (of 3.793,23 voltijds equivalenten), een daling van 4.041 (of 3.869,22 voltijds equivalenten) per einde 2015. In 2016 zette Eandis System Operator ook nog 1.503 werknemers van onderaannemers in.

Een onafhankelijke enquête toonde aan dat de **klantentevredenheid** voor onze kernprocessen in 2016 op een recordniveau stond met 94,5% (2015: 94,3%).

De **veiligheidsresultaten** van Eandis voor 2016 bleven duidelijk beneden de normen die het management had gesteld. De frequentiegraad kwam voor 2016 uit op 5,96 (vergeleken met 3,16 in 2015). De ernstgraad bedroeg in 2016 0,13 (0,09 in 2015). Arbeidsongevallen waren in 2016 verantwoordelijk voor 767 verloren werkdagen, vergeleken met 537 een jaar eerder. Het aantal arbeidsongevallen met werkverlet nam toe van 19 in 2015 tot 35 in 2016. Twee werknemers lieten het leven in werk-gerelateerde ongevallen: een techniker kwam om bij een ongeval met elektriciteit, terwijl een andere collega verongelukte in een verkeersongeluk op weg naar het werk. De bedrijfsleiding heeft zijn ondubbelzinnige beleidsprioriteit voor veiligheid op het werk nogmaals in de verf gezet en heeft een reeks maatregelen genomen om de veiligheidsresultaten te verbeteren.

De **bedrijfszekerheid van het distributienet** bereikte een nieuw positief record met een gemiddelde uitvalduur van 19 minuten 47 seconden (in 2015 was dit nog 20 minuten 36 seconden). Het resultaat voor 2016 is het beste resultaat ooit dat Eandis System Operator kon laten optekenen. De uitvalfrequentie evolueerde van 0,375 in 2015 naar 0,415 in 2016 (+10,7%); het vijfjaarsgemiddelde bedraagt 0,451.

Ontwikkelingen bij de dochterondernemingen

De vroegere dochteronderneming **Indexis** werd volledig geïntegreerd in Eandis System Operator met ingang van 1 januari 2016.

Onze dochteronderneming **Synductis** (*participatie van Eandis System Operator van 33%, consolidatie volgens de vermogensmutatie*) won aan slagkracht gedurende 2016. Nieuwe deelnemers in 2016 waren Pidpa, Infrac en De Watergroep. Synductis coördineert nu de synergie bij infrastructuurwerken in het openbaar domein voor zeven sectoren: planningscoördinatie, elektriciteit, gas, telecom, water, riolering en wegenis. Synductis heeft reeds zijn capaciteiten kunnen aantonen om op het terrein duidelijke synergievoordelen te realiseren.

Het klantencommunicatiecentrum De Stroomlijn (*participatie van Eandis System Operator van 64%, integrale consolidatie*) kon zijn uitstekende operationele prestaties aanhouden. In 2016 werd de samenwerking met De Watergroep hernieuwd en versterkt.

Atrias (*participatie van Eandis System Operator van 25%, consolidatie volgens de vermogensmutatie*) heeft verder gewerkt aan de technische en administratieve voorbereidingen voor de start van het federale Clearing House in 2018.

Twee nieuwe dochterondernemingen werden in de loop van 2016 opgericht. **Warmte@Vlaanderen** werd opgericht als een 50/50 joint venture met Infrac met het oog op de ontwikkeling van warmtenetprojecten. De klemtoon van Warmte@Vlaanderen zal liggen op de netinfrastructuur dat voor zulke duurzame projecten vereist is.

Fluvius werd eveneens opgericht als een 50/50 joint venture met Infrac. Het doel is synergieën tussen beide werkmaatschappijen op te sporen en te ontwikkelen inzake distributienetbeheer en andere activiteiten, op verzoek van de beide aandeelhouders.

BELANGRIJKSTE KENCIJFERS

E = elektriciteit / G = gas

2016

2015 **Vershil (%)**

FINANCIEN (geconsolideerd, IFRS)			
Balanstotaal (1.000 EUR)	4.352.389	4.206.595	+ 3,5
Inkomsten (1.000 EUR)	975.843	1.026.543	- 4,9
TECHNISCH			
Netlengte E (km)	97.667	97.312	+ 0,4
Netlengte G (km)	42.837	42.598	+ 0,6
Aansluitingen E	2.664.391	2.641.551	+ 0,9
Aansluitingen G	1.773.585	1.740.197	+ 1,9
Openbare verlichting (lampen)	849.092	845.250	+ 0,5
SOCIAAL			
Aansluitingen E sociale leverancier	62.717	60.655	+ 3,4
Aansluitingen G sociale leverancier	48.461	47.138	+ 2,8
Actieve budgetmeters E	32.819	32.506	+ 1,0
Actieve budgetmeters G	23.930	23.725	+ 0,9

RISICOFACTOREN

De Groep richt haar risicobeleid op het beperken van de mogelijke negatieve impact van risico's op de activiteiten van de Groep en haar financiële situatie en resultaten. De onderneming gebruikt de methodiek van 'integraal risicobeheer' om de risico's in alle aspecten van haar operationele processen en activiteiten te identificeren. De bedrijfsleiding actualiseert elk jaar de risico-identificatie.

In 2016 werd het **ISO 9001-kwaliteitscertificaat** uitgebreid naar alle kernprocessen bij Eandis System Operator, wat getuigt van het gedegen beheer en uitvoering van deze processen door de onderneming.

De **financiële risico's** van de Groep en hun mogelijke negatieve impact worden beperkt door de manier waarop Eandis System Operator zijn taken uitvoert als werkmaatschappij voor de DNB's.

Wat betreft het **renterisico** heeft Eandis alle obligatieleningen en leningen op lange termijn tot op de rapporteringsdatum uitgegeven met een vaste jaarlijkse couponrente.

Het **kredietrisico** is het risico dat de ene partij bij een financieel instrument haar verplichtingen niet nakomt, waardoor bij de tegenpartij een financieel risico of verlies kan ontstaan. De Eandis-groep volgt dit kredietrisico op en heeft daarom gekozen voor een diversificatie van tegenpartijen. Op balansdatum was er geen belangrijke concentratie van kredietrisico's. Het maximale kredietrisico is de balanswaarde van elk financieel actief.

Het **liquiditeitsrisico** is het risico dat de Groep zijn financiële verplichtingen niet kan nakomen. De Groep beperkt dit risico op actieve wijze door de voortdurende monitoring van zijn kasstromen en ervoor te zorgen dat de Groep op elk ogenblik kan terugvallen op voldoende kredietfaciliteiten op korte termijn, zowel gecommiteerd als niet-gecommiteerd. In dit verband doet de Groep een beroep op een aantal contracten m.b.t. kredietfaciliteiten bij banken en financiële instellingen. Meer details kan men terugvinden in de financiële rekeningen.

Eandis is niet wezenlijk blootgesteld aan het **valutarisico**, aangezien alle huidige contracten in euro zijn opgesteld.

Prijsrisico's voor Eandis System Operator zijn in grote mate onbestaand, aangezien de onderneming haar kosten kan doorrekenen aan de DNB's.

SAMENSTELLING VAN DE BESTUURSORGANEN EN HET MANAGEMENTCOMITE

Per 1 januari 2017 was de Raad van Bestuur van Eandis System Operator als volgt samengesteld (tussen haakjes de DNB/aandeelhouder die elke bestuurder vertegenwoordigt):

Voorzitter: Piet Buyse (Intergem)

Ondervoorzitters: Koen Kennis (IMEA), Geert Versnick (Imewo) en Louis Tobback (Iverlek)

Bestuurders: David Coppens (Intergem), Jean-Pierre De Groef (Sibelgas), Christof Dejaegher (Gaselwest), Paul Diels (Iveka), Greet Geypen (Iverlek), Luc Janssens (IMEA), Piet Lombaerts (Gaselwest), Luc Martens (Gaselwest), Katrien Partyka (Iverlek), Ilse Stockbroekx (Iveka), Sven Taeldeman (Imewo) en Filip Thienpont (Imewo).

Er is één vacant mandaat.

Er waren in 2016 geen wijzigingen in het **Managementcomité** van Eandis:

Voorzitter: Walter Van den Bossche (CEO)

Leden: Guy Cosyns (Klantwerking), Wim Den Roover (Netuitbating), Jean Pierre Hollevoet (Netbeheer), David Termont (CFO; Financieel & ICT-beheer), Donald Vanbeveren (Regulering & Strategie) en Werner Verlinden (Personeels- en Organisatiebeheer).

TRANSACTIES MET VERBONDEN PARTIJEN

De bestuurders van de moederverenootschap Eandis ontvingen voor 2016 gezamenlijk een totale bruto vergoeding (inclusief vergoedingen voor verplaatsingskosten) van 65.898,90 EUR. Er werden geen andere voordelen in natura, opties op aandelen, kredieten of voorschotten gegeven ten gunste van de bestuurders. De Raad van Bestuur kwam in de loop van 2016 tien keer samen.

De remuneratie voor de leden van het Managementcomité van Eandis System Operator bedroeg voor 2016 in totaal 3.252.982,07 EUR, de pensioenkosten ten bedrage van 624.971,32 EUR inbegrepen.

BELANGRIJKE GEBEURTENISSEN NA AFSLUITING VAN HET BOEKJAAR

Op 18 januari 2017 verwierf Eandis System Operator een tweede bedrijfsrating, dit keer bij het Duitse ratingagentschap **Creditreform Rating AG**. Na een grondige doorlichting kende Creditreform een rating **A+ (stabiele vooruitzichten)** toe aan de onderneming.

Op 3 februari 2017 nam de Vlaamse regering een beslissing over de **uitrol van de slimme, digitale meter**. Vanaf 2019 zal de slimme meter eerst worden uitgerold bij de segmenten van gerenoveerde woningen en nieuwbouw, prosumenten en budgetmeterklanten. Tussen nu en 2019 zal de uitrol worden voorbereid door Fluvius, namens Eandis System Operator en Infracore, en een nauwkeurige kosten/baten-analyse zal worden opgesteld.

Dhr. Sven Taeldeman, lid van de Raad van Bestuur, het Audit- en het HR-Comité, nam ontslag op 20 februari 2017. Er is nog geen vervanging aangeduid.

VOORUITZICHTEN

Eandis System Operator is van oordeel dat, behoudens onverwachte economische ontwikkelingen, de financiële vooruitzichten voor 2017 voor zowel de werkmaatschappij Eandis System Operator als de Eandis Economische Groep als geheel, stabiel zullen blijven binnen het huidig tarifair kader (d.i. de tariefmethodologie voor de periode 2017-2020).

De Raad van Bestuur verwacht dat de lopende gesprekken over de toekomstige organisatie van de energiedistributiesector in Vlaanderen, en meer in het bijzonder het werk dat geleverd wordt voor de verdere integratie van Eandis System Operator en Infrac, kunnen leiden tot beslissingen met een wezenlijke impact op de onderneming zelf en, in grote mate, op de Eandis Economische Groep. De onderneming zal over de ontwikkelingen hieromtrent communiceren.

De energietransitie zal ongetwijfeld de belangrijkste trend zijn met een invloed op onze strategie en activiteiten op middellange tot lange termijn. Het management verwacht een trend naar meer elektrificatie (warmtepompen, elektrische mobiliteit, en andere), digitalisering (het internet-derdingen en big data) en de integratie van slimme toepassingen voor energiedistributie.

STATUS VAN DE RAPPORTERING

De Raad van Bestuur van Eandis System Operator heeft dit financieel rapport per 31 december 2016 op 29 maart 2017 goedgekeurd voor publicatie.

Het jaarlijks financieel verslag van Eandis System Operator is raadpleegbaar op de website van de onderneming (www.eandis.be, rubriek 'Investor Relations').

De Commissaris van Eandis, Ernst & Young Bedrijfsrevisoren (EY), vertegenwoordigd door de heer Paul Eelen, heeft op 29 maart 2017 een verklaring zonder voorbehoud afgeleverd over de enkelvoudige jaarrekening van Eandis System Operator cvba volgens de Belgische boekhoudnormen (BE-GAAP) voor het jaar eindigend op 31 december 2016.

De Commissaris van Eandis, Ernst & Young Bedrijfsrevisoren (EY), vertegenwoordigd door de heer Paul Eelen, heeft op 29 maart 2017 een verklaring zonder voorbehoud afgeleverd over de geconsolideerde jaarrekening in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) voor het jaar eindigend op 31 december 2016.

VERKLARING VAN DE VERANTWOORDELIJKE PERSONEN

Ondergetekenden verklaren dat, voor zover hen bekend,

- *de jaarrekeningen van Eandis System Operator cvba en haar geconsolideerde dochterondernemingen per 31 december 2016 opgesteld zijn overeenkomstig de toepasselijke standaarden voor jaarrekeningen en een getrouw beeld geven van het vermogen, de financiële toestand en de resultaten van de gezamenlijke in de consolidatie opgenomen ondernemingen, en dat*
- *het jaarverslag een getrouw overzicht geeft van de ontwikkeling van de resultaten van het bedrijf en van de positie van Eandis System Operator en de geconsolideerde ondernemingen,*

evenals een beschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij worden geconfronteerd.

Melle, 28 april 2017

David TERMONT,
CFO

Walter VAN DEN BOSSCHE,
CEO, Voorzitter van het Managementcomité

BIJLAGEN

Geconsolideerde jaarrekening IFRS van Eandis System Operator voor het jaar eindigend op 31 december 2016:

- Winst- en verliesrekening
- Overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten
- Balans
- Mutatieoverzicht van het eigen vermogen
- Kasstroomoverzicht
- Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening
- Informatie met betrekking tot de moederverenootschap

CONTACT

Eandis System Operator cvba, Brusselsesteenweg 199 – B-9090 Melle

BTW-nummer: BE 0477.445.084

Pers

Simon VAN WIJMEERSCH, tel. +32 9 263 45 54 - mail: simon.vanwijmeersch@eandis.be

Investor Relations

Koen SCHELKENS, tel +32 9 263 45 04 - mail: investors@eandis.be

Verslag van de commissaris aan de algemene vergadering van de vennootschap Eandis System Operator CVBA over het boekjaar afgesloten op 31 december 2016

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons oordeel over het geconsolideerd overzicht van de financiële positie op 31 december 2016, het geconsolideerd overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2016 en over de toelichting (alle stukken gezamenlijk de "Geconsolideerde Jaarrekening") en omvat tevens ons verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen.

Verklaring over de Geconsolideerde Jaarrekening - oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de controle uitgevoerd van de Geconsolideerde Jaarrekening van Eandis System Operator CVBA (de "Vennootschap") en haar dochterondernemingen (samen "de Groep") over het boekjaar afgesloten op 31 december 2016, opgesteld op grond van de *International Financial Reporting Standards* zoals goedgekeurd door de Europese Unie, met een geconsolideerd balanstotaal van € 4.352.389 duizend en waarvan de geconsolideerde resultatenrekening afsluit met een resultaat van het boekjaar van € 0.

Verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards*, zoals goedgekeurd door de Europese Unie. Deze verantwoordelijkheid omvat: het opzetten, implementeren en in stand houden van een interne controle met betrekking tot het opstellen en de getrouwe weergave van de Geconsolideerde Jaarrekening die geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of het maken van fouten bevat; het kiezen en toepassen van geschikte waarderingsregels; en het maken van boekhoudkundige schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de commissaris

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze Geconsolideerde Jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) uitgevoerd. Die standaarden vereisen dat wij aan de deontologische vereisten voldoen alsook de controle plannen en uitvoeren teneinde een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de Geconsolideerde Jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in de Geconsolideerde Jaarrekening opgenomen bedragen en toelichtingen. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de beoordeling door de commissaris, met inbegrip van diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in de Geconsolideerde Jaarrekening als gevolg van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschatting neemt de commissaris de bestaande interne controle van de Groep in aanmerking die relevant is voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die een getrouw beeld geeft, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn, maar die niet gericht zijn op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de bestaande interne controle van de Groep. Een controle omvat tevens een evaluatie van de geschiktheid van de gehanteerde waarderingsregels en van de redelijkheid

Verslag van de commissaris van 29 maart 2017 over de Geconsolideerde Jaarrekening van Eandis System Operator CVBA over het boekjaar afgesloten op 31 december 2016 (vervolg)

van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van de presentatie van de Geconsolideerde Jaarrekening als geheel.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen en wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel te baseren.

Oordeel zonder voorbehoud

Naar ons oordeel geeft de Geconsolideerde Jaarrekening van de Groep per 31 december 2016 een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van het geconsolideerd geheel alsook van haar geconsolideerde resultaten en van haar geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* zoals goedgekeurd door de Europese Unie.

Verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, in overeenstemming met art 119 van het Wetboek van vennootschappen.

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de van toepassing zijnde bijkomende norm uitgegeven door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, zoals gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 28 augustus 2013 (de "Bijkomende Norm"), is het onze verantwoordelijkheid om bepaalde procedures uit te voeren aangaande de naleving, in alle van materieel belang zijnde opzichten, van bepaalde wettelijke en reglementaire verplichtingen, zoals gedefinieerd in de Bijkomende Norm. Op grond hiervan, doen wij de volgende bijkomende verklaring die niet van aard is om de draagwijdte van ons oordeel over de Geconsolideerde Jaarrekening te wijzigen:

- ▶ Het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening behandelt de door de wet vereiste inlichtingen en stemt overeen met de Geconsolideerde Jaarrekening en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van onze opdracht.

Gent, 29 maart 2017

Ernst & Young Bedrijfsrevisoren BCVBA
Commissaris
Vertegenwoordigd door

Paul Eelen
Venoot

17PE0082

EANDIS SYSTEM OPERATOR GROEP

Geconsolideerde jaarrekening IFRS

Jaareinde 31 december 2016

Inhoud

Geconsolideerde Financiële Overzichten

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

Geconsolideerde balans

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

Toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening

1. Informatie over de onderneming
2. Samenvatting van de belangrijkste opname- en waarderingsregels
 - 2.1. Conformiteitsverklaring en presentatiebasis
 - 2.2. Consolidatiecriteria
 - 2.3. Gesegmenteerde informatie
 - 2.4. Belangrijkste waarderingsregels
 - 2.5. Samenvatting van de nieuwe standaarden die van toepassing zijn vanaf 2016
 - 2.6. Gebruik van ramingen en veronderstellingen
 - 2.7. Standaarden die werden gepubliceerd, maar die nog niet van kracht zijn
3. Bedrijfsopbrengsten
4. Diensten en diverse goederen
5. Personeelsbeloningen
6. Financiële resultaten
7. Belastingen op het resultaat
8. Immateriële activa
9. Materiële vaste activa
10. Investerings in ondernemingen
11. Overige beleggingen
12. Restitutierecht
13. Korte- en langetermijnvorderingen, andere
14. Voorraden
15. Handels- en overige vorderingen, vorderingen cashpoolactiviteiten
16. Geldmiddelen en kasequivalenten
17. Eigen vermogen
18. Leningen op lange en korte termijn
19. Voorziening voor personeelsbeloningen
20. Handelsschulden en overige schulden, schulden cashpoolactiviteiten en actuele belastingverplichtingen
21. Financiële instrumenten: risico's en reële waarde
22. Verbonden partijen
23. Verplichtingen en onzekerheden
24. Gebeurtenissen na balansdatum
25. Lijst van de ondernemingen opgenomen in de consolidatie

Informatie met betrekking tot de moedervernootschap

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

(In duizenden EUR)	Toelichting	2016	2015
Bedrijfsopbrengsten	3	998.121	1.044.062
Opbrengsten		975.843	1.026.543
Overige operationele bedrijfsopbrengsten		22.278	17.519
Bedrijfskosten		-978.829	-1.023.479
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen		-88.851	-79.785
Diensten en diverse goederen	4	-522.885	-570.927
Personeelsbeloningen	5	-360.963	-368.432
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen		-5.473	-3.926
Overige operationele bedrijfskosten		-657	-409
Bedrijfswinst		19.292	20.583
Financiële baten	6	109.107	109.431
Financiële lasten	6	-119.206	-119.552
Winst vóór belasting		9.193	10.462
Belastingen op het resultaat	7	-9.193	-10.462
Resultaat over de verslagperiode		0	0

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

(In duizenden EUR)	Toelichting	2016	2015
Resultaat over de verslagperiode		0	0
Baten en lasten rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen			
Elementen die niet kunnen verplaatst worden naar de winst- en verliesrekening			
Actuariële winsten (verliezen) personeelsverplichtingen	19	-5.311	51.003
Actuariële winsten (verliezen) restitutierecht op personeelsverplichtingen	19	5.311	-51.003
Netto elementen die niet kunnen verplaatst worden naar de winst- en verliesrekening		0	0
Totaalresultaat over de verslagperiode		0	0

Geconsolideerde balans

(In duizenden EUR)	Toelichting	31 december 2016	31 december 2015
Vaste activa		3.534.199	3.756.646
Immateriële activa	8	780	1.204
Materiële vaste activa	9	2.303	2.512
Investerings in ondernemingen	10	30	11
Overige beleggingen	11	832	919
Restitutierecht op lange termijn pensioenverplichtingen	12	259.363	331.250
Langetermijnvorderingen, andere	13	3.270.891	3.420.750
Vlottende activa		818.190	449.949
Voorraden	14	35.295	45.316
Kortetermijnvorderingen, andere	13	150.000	0
Handels- en overige vorderingen	15, 21	322.646	255.506
Vorderingen cashpoolactiviteiten	15	307.587	145.492
Geldmiddelen en kasequivalenten	16, 21	2.662	3.635
TOTAAL ACTIVA		4.352.389	4.206.595
EIGEN VERMOGEN	17	1.099	1.099
Eigen vermogen toe te rekenen aan de aandeelhouders van de vennootschap		1.006	20
Aandelenkapitaal, reserves en ingehouden winsten		1.006	20
Minderheidsbelangen		93	1.079
VERPLICHTINGEN		4.351.290	4.205.496
Langlopende verplichtingen		3.506.515	3.726.010
Leningen en overige financieringsverplichtingen	18, 21	3.247.152	3.394.760
Voorzieningen voor personeelsbeloningen	19	259.363	331.250
Kortlopende verplichtingen		844.775	479.486
Leningen en overige financieringsverplichtingen	18, 21	561.321	225.238
Handels- en overige schulden	20	269.868	236.859
Schulden cashpoolactiviteiten	20	0	11.400
Actuele belastingverplichtingen	20	13.586	5.989
TOTAAL PASSIVA		4.352.389	4.206.595

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

(In duizenden EUR)	Aandelen- kapitaal	Reserves	Overge- dragen winst	Eigen vermogen toe te rekenen aan de aandeel- houders van de vennootschap	Minder- heidsbe- langen	Totaal
Totaal op 1 januari 2015	18	2	0	20	1.079	1.099
Resultaat over de verslagperiode	0	0	0	0	0	0
Niet-gerealiseerde resultaten	0	0	0	0	0	0
Totaalresultaat over de verslagperiode	0	0	0	0	0	0
Totaal op 31 december 2015	18	2	0	20	1.079	1.099
Wijziging in de consolidatiekring	897	70	19	986	-986	0
Resultaat over de verslagperiode	0	0	0	0	0	0
Niet-gerealiseerde resultaten	0	0	0	0	0	0
Totaalresultaat over de verslagperiode	897	70	19	986	-986	0
Totaal op 31 december 2016	915	72	19	1.006	93	1.099

Op 1 januari 2016 heeft Eandis de activiteiten en de medewerkers overgenomen van haar dochteronderneming Indexis cvba. Verdere informatie werd opgenomen in de toelichting 'Eigen vermogen'.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(In duizenden EUR)	Toelichting	2016	2015
Resultaat over de verslagperiode		0	0
Afschrijvingen immateriële active	8	428	478
Afschrijvingen materiële vaste active	9	920	1.169
Waardevermindering op vlottende activa (terugname -; toevoeging +)	21	4.125	2.279
Min-/meerwaarde op realisatie handelsvorderingen		106	163
Netto financieringslasten	6	10.099	10.121
Winst en verlies op vaste activa		23	0
Belastingskosten (opbrengsten)	7	9.193	10.462
Bedrijfskasstroom vóór wijziging in bedrijfskapitaal en personeelsbeloningen		24.894	24.672
Mutatie voorraden	14	10.022	-11.117
Mutatie handels- en overige vorderingen	15	-71.289	708.933
Mutatie handels- en overige schulden	20	32.999	35.490
Netto bedrijfskasstroom		-28.268	733.306
Betaalde financiële lasten		-116.792	-117.743
Ontvangen financiële baten		108.652	109.149
Financiële korting op inkomende facturen	6	291	460
Ontvangen (betaalde) winstbelastingen	7	-1.596	-7.381
Netto kasstroom uit operationele activiteiten		-12.819	742.463
Ontvangsten uit de verkoop van materiële vaste activa	9	10	0
Verwerving van immateriële active	8	-4	-333
Verwerving van materiële vaste activa	9	-744	-208
Verwerving van overige beleggingen, investeringen in ondernemingen	10	-19	0
Ontvangsten uit verkoop van overige beleggingen	11	168	387
Ontvangsten (verwerving) langetermijnvorderingen	13	-141	9
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten		-730	-145
Mutatie financiële kortetermijnschulden	18	186.071	225.238
Mutatie cashpool	15, 20	-173.495	-972.827
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten		12.576	-747.589
Netto beweging geldmiddelen	16	-973	-5.271
Geldmiddelen en kasequivalenten - begin van de verslagperiode		3.635	8.906
Geldmiddelen en kasequivalenten - einde van de verslagperiode		2.662	3.635

Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening

1. Informatie over de onderneming

Eandis System Operator, voorheen Eandis, is een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (cvba), gevestigd in België, Brusselsesteenweg 199, 9090 Melle en ingeschreven in het ondernemingsregister van Gent (afdeling Gent) onder het nummer 0477.445.084. De geconsolideerde jaarrekening van Eandis voor het jaar dat werd afgesloten op 31 december 2016 bevat de informatie van de onderneming en haar dochterondernemingen (Zie toelichting 'Lijst van de ondernemingen opgenomen in de consolidatie'), samen vormen ze de 'Groep'.

Op 1 januari 2016 werd de naam van Eandis cvba gewijzigd naar Eandis System Operator (ESO) cvba maar de roepnaam blijft 'Eandis'.

Eveneens op 1 januari 2016 werden de activiteiten en de medewerkers van een dochteronderneming Indexis cvba overgenomen door Eandis.

De aandeelhouders van Eandis zijn zeven distributienetbeheerders (DNB's) in het Vlaamse Gewest (Gaselwest, IMEA, Imewo, Intergem, Iveka, Iverlek en Sibelgas) die instaan voor de verdeling van elektriciteit en gas aan de eindklant.

De hoofdopdracht van Eandis is beperkt tot het ontwikkelen, beheren en onderhouden van de distributienetten voor elektriciteit op midden- en laagspanning en de distributienetten voor gas op midden- en lagedruk voor rekening van de DNB's. De netinfrastructuur zelf blijft eigendom van de DNB's die de houders zijn van de erkenning als netbeheerder voor elektriciteits- en gasdistributie uitgereikt door de Vlaamse energieregulator VREG.

Eandis System Operator cvba is actief in 229 steden en gemeenten in het Vlaamse Gewest (België) en bedient eveneens 4 Waalse gemeenten. De Groep stelde gedurende 2016 gemiddeld 4.210 personen tewerk. De onderneming voert haar exploitatietaken uit aan kostprijs zonder enige commerciële marge aan te rekenen aan de DNB's. Dat betekent dat alle kosten worden doorgerekend aan de DNB's volgens afgesproken toewijzingsregels. Elke maand factureert Eandis System Operator elk van de DNB's voor de geleverde operationele diensten. Het resultaat van de Groep is hierdoor zonder winst of verlies.

De DNB's hebben Eandis aangewezen als hun werkmaatschappij.

De Vlaamse energieregulator VREG besliste, gedurende 2015, om toestemming te verlenen aan de distributienetbeheerders Gaselwest, IMEA, Imewo, Intergem, Iveka, Iverlek en Sibelgas om een beroep te doen op de diensten van Eandis als werkmaatschappij voor elektriciteit en gas. Deze toestemming geldt vanaf 5 september 2014 voor elektriciteit en vanaf 14 oktober 2015 voor gas voor een periode van twaalf jaar.

Voor meer informatie bezoek onze website www.eandis.be.

Eandis heeft in oktober 2011 een A1 rating (negatieve vooruitzichten - 'outlook') bekomen van 'Moody's Investors Service Ltd.' (Moody's). Op 14 december 2016 werd deze rating verlaagd naar A3 met stabiele vooruitzichten als gevolg van het niet uitvoeren van de fusie van de zeven DNB's in Eandis Assets waardoor eveneens het aantrekken van een private partner voor deze fusie-onderneming werd stopgezet. Ondanks de ratingverlaging blijft Eandis een solide emittent met een rating die in lijn ligt met vele van haar Europese sectorgenoten. Zie de persberichten van Eandis van 14 december 2016 en 3 oktober 2016 op www.eandis.be.

Op 18 januari 2017 heeft Eandis ook een tweede rating bekomen. Het Duitse ratingbureau Creditreform Rating AG heeft aan Eandis een A+ rating met stabiele vooruitzichten toegekend. Zie ook persbericht op www.eandis.be.

Dit financieel verslag voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2016 werd op 29 maart 2017 goedgekeurd door de Raad van Bestuur.

2. Samenvatting van de belangrijkste opname- en waarderingsregels

2.1. Conformiteitsverklaring en presentatiebasis

De geconsolideerde jaarrekening werd opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals gepubliceerd door de International Accounting Standard Board (IASB) en goedgekeurd door de Europese Unie. De Groep heeft geen enkele nieuwe IFRS Standaard, die pas na 2016 moet worden toegepast, vroegtijdig geadapteerd.

De geconsolideerde jaarrekening werd uitgedrukt in duizenden euro, zijnde de functionele valuta en de presentatievaluta van de Groep. Ze werd opgesteld in de veronderstelling dat de bedrijfsvoering werd verdergezet en volgens de historische kostprijsmethode behoudens anders vermeld.

2.2. Consolidatiecriteria

De geconsolideerde jaarrekening omvat alle dochterondernemingen waarover de Groep zeggenschap heeft. Zeggenschap bestaat wanneer de Groep de macht heeft om het financiële en operationele beleid van de entiteit te sturen teneinde voordelen te verkrijgen uit haar activiteiten. Dergelijke zeggenschap wordt verondersteld te bestaan wanneer Eandis, direct of indirect, houder is van meer dan de helft van de stemrechten van de entiteit. Het bestaan en effect van potentiële stemrechten die op dat moment uitoefenbaar of converteerbaar zijn, worden in overweging genomen bij de beoordeling of de Groep de macht heeft om het financiële en operationele beleid van een andere entiteit te sturen.

Dochterondernemingen worden volledig geconsolideerd vanaf de datum waarop de Groep feitelijk zeggenschap verkrijgt tot de datum waarop de zeggenschap eindigt.

De financiële verslaggeving van de dochterondernemingen wordt opgesteld voor hetzelfde boekjaar als dat van de moederonderneming, gebruikmakend van dezelfde boekhoudprincipes. Alle transacties tussen de ondernemingen van de Groep, balansposten en niet-gerealiseerde winsten en verliezen op transacties binnen de Groep worden geëlimineerd.

Minderheidsbelangen in de netto activa van de geconsolideerde dochterondernemingen worden in het eigen vermogen afzonderlijk van het eigen vermogen van de moedermaatschappij opgenomen. Minderheidsbelangen bestaan uit het bedrag van die belangen op de overnamedatum van de bedrijfscombinatie en het aandeel van de minderheid in de wijzigingen in het eigen vermogen sinds de datum van de bedrijfscombinatie. Verliezen die van toepassing waren op de minderheid die hoger liggen dan de minderheidsbelangen in het eigen vermogen van de dochteronderneming, worden toegerekend aan de groepsbelangen met uitzondering van het geval waarin de minderheid een bindende verplichting heeft om aanvullende investeringen te doen om de verliezen te compenseren en hiertoe in staat is.

Een lijst van de dochterondernemingen is opgenomen in de toelichting 'Lijst van de ondernemingen opgenomen in de consolidatie'.

2.3. Gesegmenteerde informatie

De Groep onderscheidt geen verschillende segmenten, noch op het vlak van de activiteiten, noch op geografisch vlak aangezien de Groep opbrengsten genereert als werkmaatschappij voor de Vlaamse DNB's.

2.4. Belangrijkste waarderingsregels

De toegepaste waarderingsregels zijn consistent met de principes van vorige boekjaren.

a) Opbrengsten

Opbrengsten worden geboekt wanneer het waarschijnlijk is dat de economische voordelen verbonden aan de transactie naar de onderneming zullen vloeien, op voorwaarde dat de opbrengsten op een betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat en de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is.

Verkoop van goederen en geleverde diensten

De opbrengsten uit de verkoop van goederen en de levering van diensten worden opgenomen in de winst- en verliesrekening wanneer de belangrijkste risico's en voordelen van eigendom aan de koper zijn overgedragen.

De *financiële baten* omvatten intresten voornamelijk gerealiseerd uit het doorlenen van gelden afkomstig van de obligatieleningen en uit de cashpoolactiviteiten. Die intresten worden geboekt wanneer ze verworven zijn en worden opgenomen over de periode waarop ze betrekking hebben (rekening houdend met de effectieve rentevoet van het actief) tenzij er twijfel bestaat over de invorderbaarheid.

Ontvangen dividenden worden opgenomen in de winst- en verliesrekening op het moment waarop ze worden toegekend.

Kapitaalsubsidies

Overheidssubsidies worden opgenomen in de balans van zodra er een redelijke zekerheid bestaat dat ze zullen ontvangen worden en dat aan de voorwaarden voldaan wordt die eraan verbonden zijn.

Subsidies die aan een actief zijn verbonden, worden in de balans als Kapitaalsubsidies opgenomen en worden systematisch in de winst- en verliesrekening opgenomen tijdens de verwachte gebruiksduur van het bijbehorend actief.

Subsidies als compensatie voor gemaakte kosten worden systematisch in de winst- en verliesrekening opgenomen als Overige operationele bedrijfsopbrengsten in dezelfde periode waarin de kosten worden opgenomen.

b) Kosten

De *financiële lasten* omvatten intresten van leningen, berekend volgens de effectieve rentevoetmethode, en bankkosten. Alle intresten en andere gemaakte kosten in verband met leningen of andere financiële transacties zoals indekkingsopties worden als financiële kosten geboekt wanneer ze zich voordoen.

De *belastingen op het resultaat* van het boekjaar omvatten de verschuldigde belastinglast. De belasting op het resultaat wordt geboekt in de winst- en verliesrekening. De courante belastinglasten zijn de verwachte belastingsschulden op het belastbaar inkomen van het jaar, gebaseerd op belastingtarieven die gelden op de balansdatum, en elke aanpassing aan belastingsschulden aangaande voorgaande jaren.

c) Immateriële activa

Immateriële activa worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met eventuele gecumuleerde afschrijvingen en eventuele gecumuleerde bijzondere waardeverminderingen.

Immateriële activa met een bepaalde gebruiksduur worden afgeschreven volgens de lineaire afschrijvingsmethode over hun verwachte gebruiksduur.

Het jaarlijks afschrijvingspercentage op basis van de geschatte gebruiksduur is als volgt:

Software	20,00 %
----------	---------

d) Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd aan historische kostprijs verminderd met de gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingverliezen. De historische kostprijs omvat de initiële aankoopprijs vermeerderd met rechtstreeks toerekenbare kosten om het actief operationeel te maken zoals beoogd door het management.

Afschrijvingen

Afschrijvingen worden maandelijks ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht volgens de lineaire methode vanaf de maand volgend op de ingebruikname. De afschrijvingen worden berekend over de verwachte economische gebruiksduur van ieder onderdeel van het materieel vast actief.

De jaarlijkse afschrijvingspercentages op basis van de initiële verwachte gebruiksduur zijn als volgt:

Meubilair en gereedschap	10,00 %
Inrichtingskosten gehuurde gebouwen	11,12 %
Computerapparatuur en hardware	20,00 % en 33,33 %
Proeftuin EVA (Elektrische Voertuigen in Actie)	50,00 %
Oplaadpalen voor elektrische voertuigen	10,00 %
(Motor)fietsen	20,00 %

Kosten voor herstelling en instandhouding die de toekomstige economische voordelen niet vergroten, worden als lasten in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Meer- en minderwaarde op verkopen

Netto winsten en verliezen gerealiseerd op de verkoop van materiële vaste activa worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. Ze worden opgenomen, wanneer de wezenlijke risico's en voordelen van eigendom worden overgedragen aan de koper, het waarschijnlijk is dat de economische voordelen met betrekking tot de transactie naar de onderneming zullen vloeien, de reeds gemaakte of nog te maken kosten met betrekking tot de transactie op betrouwbare wijze kunnen worden gewaardeerd en er geen feitelijke zeggenschap meer is over de materiële vaste activa.

Leasing

Leasing van activa waarbij de voordelen en de risico's substantieel bij de leasinggever blijven, worden beschouwd als operationele leasing.

Betalingen van operationele leasing worden op tijdevenredige basis ten laste van de winst- en verliesrekening opgenomen gedurende de leaseperiode, tenzij een andere systematische wijze van toerekening meer representatief is voor het tijds patroon van de voordelen die de gebruiker geniet.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor de materiële vaste activa wordt op elke balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig zou kunnen zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, moet de realiseerbare waarde van het actief worden geschat.

Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen indien de boekwaarde hoger is dan de verwachte realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingen worden direct opgenomen in de winst- en verliesrekening.

e) Beleggingen

Elk type belegging wordt geboekt op de transactiedatum.

Beleggingen in eigen-vermogensinstrumenten omvatten deelnemingen in ondernemingen waarin de Groep noch zeggenschap noch een belangrijke invloed heeft. Dit is het geval bij ondernemingen waarin de Groep minder dan 20 % van de stemrechten bezit. Die beleggingen worden geklasseerd als voor verkoop beschikbare financiële activa, en worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij deze niet op een betrouwbare wijze kan worden bepaald. In dat geval worden ze geboekt aan aanschaffingswaarde.

Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen indien de boekwaarde hoger is dan de verwachte realiseerbare waarde.

f) Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde die wordt bepaald aan de hand van de methode van het voortschrijdend gewogen gemiddelde.

Een waardevermindering wordt toegepast op voorraadartikelen die, gezien hun verouderde staat, niet meer voor exploitatie bruikbaar zijn of waarvan de geraamde verkoopwaarde lager ligt dan de boekwaarde. Indien voorraadartikelen meer dan één jaar niet gebruikt worden, wordt een waardevermindering van 100,00 % toegepast.

Die afschrijvingen worden opgenomen als last in de winst- en verliesrekening.

g) Handels- en overige vorderingen

De vorderingen worden geboekt voor hun geamortiseerde kostprijs.

In het geval van een faillissement of gerechtelijke reorganisatie wordt de vordering onmiddellijk afgeschreven en de belasting over de toegevoegde waarde teruggevorderd, op basis van een via de curator bekomen attest of bij publicatie van de afsluiting van het faillissement in de bijlage van het Belgisch Staatsblad.

De vorderingen m.b.t. uitgevoerde werken en geleverde prestaties, met uitzondering van enerzijds de schadegevallen die in behandeling zijn bij de juridische dienst en anderzijds de vorderingen op aangesloten gemeenten, die meer dan 6 maanden vervallen zijn worden als dubieus beschouwd en hiervoor wordt een waardevermindering ten belope van 100,00% (exclusief btw) aangelegd.

Vorderingen worden definitief ten laste genomen (afgeboekt) met aanwending van de hiervoor reeds eerder aangelegde provisie voor oninbaarheid van zodra op basis van attesten, aangeleverd door deurwaarders, advocaten of incassokantoren kan worden aangetoond dat er geen recupereerbaarheid meer mogelijk is. Ook wanneer kan worden aangetoond dat de opbrengsten verbonden aan een mogelijke recuperatie niet opwegen (m.a.w. niet economisch verantwoord zijn) tegen de te maken kosten voor recuperatie wordt een vordering definitief afgeboekt met aanwending van eerder reeds mogelijks aangelegde provisie.

De waardeverminderingen worden opgenomen als last in de winst- en verliesrekening.

h) Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen en kasequivalenten omvatten contanten, direct opvraagbare tegoeden bij kredietinstellingen en andere kortlopende, uiterst liquide beleggingen (maximale looptijd van drie maanden) die onmiddellijk kunnen worden omgezet in geldmiddelen. Ze worden gewaardeerd aan nominale waarde die overeenstemt met de reële waarde. In het kasstroomoverzicht worden deze middelen gepresenteerd als geldmiddelen en kasequivalenten.

i) Personeelsbeloningen

Pensioenregelingen en andere vergoedingen toegekend na uitdiensttreding

De bijdragen voor toegezegde-bijdragenregelingen worden ten laste van het resultaat opgenomen op het moment dat ze verschuldigd zijn. Tot en met 2015 gebeurde de waardering van deze fondsen aan intrinsieke waarde en werd elk individueel verschil tussen de wiskundige reserve en het gegarandeerd minimum opgenomen als een schuld in de financiële staten.

N.a.v een wetswijziging op 18 december 2015 werd vanaf 1 januari 2016 de rendementsgarantie aangepast en is nu variabel (zie toelichting 'Voorziening voor personeelsbeloningen'). De voorziening voor toegezegde-bijdragenpensioenplannen wordt vanaf 2016 gewaardeerd volgens de Projected Unit Credit (PUC) methode zonder projectie van de toekomstige premies. Het in de balans opgenomen bedrag is het verschil tussen deze voorziening en de reële waarde van de fondsbeleggingen.

De verplichtingen van de Groep betreffende de toegezegd-pensioenregelingen en de kosten die eruit voortvloeien, worden gewaardeerd op basis van de PUC-methode. Het in de balans opgenomen bedrag vertegenwoordigt het verschil van de contante waarde van de omschreven pensioenverplichtingen (Defined Benefit Obligation) en de reële waarde van fondsbeleggingen.

Herwaardering omvat actuariële winst en verlies en het rendement op fondsbeleggingen (exclusief interest) die direct worden opgenomen in de balans en als winst of last in de periode waarin ze zich voordoen. Ze worden opgenomen in het overzicht van niet-gerealiseerde resultaten, die niet kunnen worden verplaatst naar de winst- en verliesrekening.

Pensioenkosten van verstreken diensttijd worden opgenomen in de winst- en verliesrekening gedurende de periode waarin de wijziging van het pensioenplan plaatsvond.

Netto rentekosten worden berekend op de netto personeelsverplichtingen door toepassing van de disconteringsvoet bij het begin van de periode.

Het bedrag in de winst- en verliesrekening bestaat uit de pensioenkosten (de aan het boekjaar toegerekende pensioenkosten, pensioenkosten van verstreken diensttijd, actuariële winst of verlies op andere langetermijnpersoneelsbeloningen alsook eventuele inperkingen en afwikkelingen), de netto rentekosten en de herwaardering.

De Groep rapporteert de eerste twee kosten in de winst- en verliesrekening op de lijn Personeelsbeloningen en Andere financiële resultaten.

Andere langetermijnpersoneelsbeloningen bevatten de afscheid- en jubileumpremies.

Deze voordelen worden op dezelfde wijze behandeld als pensioenregelingen doch de actuariële winsten en verliezen worden onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Alle personeelsbeloningen worden jaarlijks gewaardeerd door een erkend actuaris.

j) Leningen

Opgenomen rentedragende leningen worden initieel opgenomen tegen reële waarde. Na de eerste opname worden rentedragende leningen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, waarbij het verschil tussen de kostprijs en het aflossingsbedrag op basis van de effectieve-rentemethode in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen over de looptijd van de lening.

k) Handels- en overige schulden

Handels- en overige schulden worden gewaardeerd aan nominale waarde.

l) Belastingen

Belastingen op het resultaat van het boekjaar omvatten de verschuldigde belastingen. Die belasting bevat de verwachte belastingverplichting op het belastbaar inkomen van het jaar en aanpassingen aan de belastingschulden van vorige jaren. Voor de berekening van de belastingen op het belastbaar inkomen van het jaar worden de op het ogenblik van afsluiting van kracht zijnde belastingtarieven (of belastingtarieven waarvan het wetgevingsproces materieel werd afgesloten) gebruikt.

2.5. Samenvatting van de nieuwe standaarden die van toepassing zijn vanaf 2016

De volgende standaarden en interpretaties zijn van toepassing voor het boekjaar beginnend op 1 januari 2016. Hoewel deze nieuwe standaarden en wijzigingen in 2016 voor het eerst zijn toegepast, hadden zij geen wezenlijke invloed op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep. Zoals vereist worden deze standaarden en wijzigingen hieronder opgenomen:

- Wijzigingen in IFRS 10, IFRS 12 en IAS 28 – *Beleggingsinstellingen*: Het toepassen van de uitzondering inzake consolidatie, van toepassing per 1 januari 2016
- Wijzigingen in IFRS 11 *Gezamenlijke overeenkomsten* – Verwerking van verkregen belangen in gezamenlijke bedrijfsactiviteiten, van toepassing per 1 januari 2016
- Wijzigingen in IAS 1 *Presentatie van de jaarrekening* – Initiatief op het gebied van de informatieverschaffing, van toepassing per 1 januari 2016
- Wijzigingen in IAS 16 *Materiële vaste activa* en IAS 38 *Immateriële activa* – Verduidelijking omtrent aanvaardbare afschrijvingsmethoden, van toepassing per 1 januari 2016
- Wijzigingen in IAS 16 *Materiële vaste activa* en IAS 41 *Landbouw* – Dragende planten, van toepassing per 1 januari 2016
- Wijzigingen in IAS 19 *Personeelsbeloningen* – Toegezegd-pensioenregelingen: Werknemersbijdragen, van toepassing per 1 februari 2015
- Wijzigingen in IAS 27 *De enkelvoudige jaarrekening* – Vermogensmutatiemethode in de enkelvoudige jaarrekening, van toepassing per 1 januari 2016
- Jaarlijkse verbeteringen van IFRS - cyclus 2010–2012 (gepubliceerd december 2013), van toepassing per 1 februari 2015
- Jaarlijkse verbeteringen van IFRS - cyclus 2012–2014 (gepubliceerd september 2014), van toepassing per 1 januari 2016

2.6. Gebruik van ramingen en veronderstellingen

Het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening in overeenstemming met IFRS vereist dat het management beoordelingen, inschattingen en veronderstellingen maakt die een invloed kunnen hebben op de gerapporteerde cijfers, zowel in de balans als de winst- en verliesrekening. De inschattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De hieruit voortvloeiende resultaten dienen als basis voor het nemen van beslissingen over boekwaarden van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze blijken uit andere bronnen. De uiteindelijke resultaten kunnen afwijken van de gemaakte inschattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend herzien. Herzieningen van boekhoudkundige inschattingen worden opgenomen in de periode waarin de herziening plaatsvindt in zover de herziening enkel die periode betreft, of in de periode van de herziening en toekomstige periodes indien de herziening zowel huidige als toekomstige periodes betreft.

Voorzieningen voor personeelsbeloningen

De kosten van de personeelsbeloningen en de contante waarde van de pensioenverplichtingen worden bepaald door actuariële berekeningen. Hiervoor worden verschillende veronderstellingen gebruikt die van de werkelijke ontwikkelingen in de toekomst kunnen afwijken. Als gevolg van de complexiteit van de actuariële berekeningen en het langetermijnkarakter van de verplichtingen zijn deze personeelsverplichtingen zeer onderhevig aan veranderingen in de veronderstellingen. De belangrijkste actuariële veronderstellingen en een sensitiviteitsanalyse worden opgenomen in de toelichting 'Voorziening voor personeelsbeloningen'.

2.7. Standaarden die werden gepubliceerd, maar die nog niet van kracht zijn

De volgende standaarden en interpretaties werden gepubliceerd, maar waren nog niet van toepassing voor het boekjaar beginnend op 1 januari 2016.

De standaarden en interpretaties die op de datum van publicatie van de jaarrekening van de Groep wel waren uitgegeven maar nog niet van kracht waren, worden in het onderstaande toegelicht. Waar van toepassing is de Groep van plan deze standaarden en interpretaties toe te passen zodra deze van kracht worden.

- IFRS 9 *Financiële Instrumenten*, van toepassing per 1 januari 2018
Deze standaard werd uitgevaardigd in het kader van een breder project ter vervanging van IAS 39 *Financiële instrumenten: Opname en waardering*. IFRS 9 brengt alle drie aspecten van het project met betrekking tot de verantwoording van financiële instrumenten samen: classificatie en waardering, bijzondere waardevermindering en hedge accounting. IFRS 9 is van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2018, waarbij vervroegde toepassing is toegestaan. Met uitzondering van hedge accounting is retrospectieve toepassing vereist, maar verstrekking van vergelijkende informatie is niet verplicht. Voor hedge accounting worden de vereisten over het algemeen prospectief toegepast, met een beperkt aantal uitzonderingen.
- IFRS 15 *Opbrengsten uit contracten met klanten*, waaronder wijzigingen in IFRS 15: *Ingangsdatum van IFRS 15 en Verduidelijking van IFRS 15* (de Verduidelijking van IFRS 15 is nog niet goedgekeurd door de EU), van toepassing per 1 januari 2018
In IFRS 15 wordt een vijfstappenmodel voor de verantwoording van omzet uit contracten met klanten geïntroduceerd. Onder IFRS 15 worden opbrengsten uit hoofde van overdracht van goederen of diensten verantwoord tegen de vergoeding waarop de onderneming verwacht recht te hebben. De nieuwe standaard vervangt alle bestaande IFRS-vereisten voor opbrengsterkenning.
De Groep heeft nog geen definitieve keuze gemaakt voor een transitiemethode en is momenteel bezig om een inschatting te maken van de mogelijke impact op haar jaarrekening die voortvloeit uit de toepassing van IFRS 15. Op dit moment kan de impact nog niet op redelijke wijze worden berekend. Verdere kwalitatieve toelichtingen zullen opgenomen worden in de rapportering vanaf 2017.
- Wijzigingen in IFRS 2 *Op aandelen gebaseerde betalingen* – Classificatie en waardering van op aandelen gebaseerde betalingstransacties, van toepassing per 1 januari 2018
- Wijzigingen in IFRS 4 *Verzekeringscontracten* – Toepassing van IFRS 9 *Financiële instrumenten* met IFRS 4, van toepassing per 1 januari 2018

- IFRS 16 *Leases*, van toepassing per 1 januari 2019
In IFRS 16 worden de beginselen uiteengezet voor de opname, waardering, presentatie en toelichting van leases en worden lessees verplicht alle leases onder één model, in de balans te verantwoorden, op soortgelijke wijze als de verantwoording van financiële leases onder IAS 17 *Leases*. De standaard omvat twee vrijstellingen van opname voor lessees - leases van activa met een geringe waarde (bv. personal computers) en leases met een korte looptijd (d.w.z. leases met een leasetermijn van ten hoogste 12 maanden). Op de aanvangsdatum van een lease verantwoordt een lessee een verplichting om leasebetalingen te verrichten (d.w.z. de leaseverplichting) en een actief dat het recht vertegenwoordigt om het onderliggende actief gedurende de leasetermijn te gebruiken (d.w.z. het actief waarover gebruiksrecht wordt verkregen). Lessees moeten de rente op de leaseverplichting en de afschrijving op het actief waarover gebruiksrecht wordt verkregen, afzonderlijk verantwoorden.
Lessees moeten tevens de leaseverplichting opnieuw inschatten wanneer zich bepaalde gebeurtenissen voordoen (bv. een wijziging in de leasetermijn, een wijziging in toekomstige leasebetalingen als gevolg van een verandering in een index of cijfer aan de hand waarvan deze betalingen worden vastgesteld). Doorgaans zal de lessee het bedrag van de herwaardering van de leaseverplichting verantwoorden als een aanpassing van het actief waarover het gebruiksrecht wordt verkregen.
- Wijzigingen in IAS 7 *Kasstroomoverzicht* – Initiatief op het gebied van de informatieverzorging, van toepassing per 1 januari 2017
- Wijzigingen in IAS 12 *Winstbelastingen* – Opname van uitgestelde belastingvorderingen voor niet-gerealiseerde verliezen, van toepassing per 1 januari 2017
- Wijzigingen in IAS 40 *Vastgoedbeleggingen* – Herclassificatie van vastgoedbeleggingen, van toepassing per 1 januari 2018
- IFRIC 22 *Transacties in vreemde valuta en vooruitbetalingen*, van toepassing per 1 januari 2018
- Jaarlijkse verbeteringen van IFRS - cyclus 2014–2016 (gepubliceerd december 2016), van toepassing per 1 januari 2017 en 1 januari 2018

De Groep zal de nieuwe standaarden en interpretaties die van toepassing zijn op haar rekeningen volgen zodra ze van kracht worden. De Groep koos ervoor om deze standaarden en interpretaties niet vroegtijdig toe te passen.

De toepassing van deze standaarden, interpretaties en wijzigingen aan gepubliceerde standaarden en hun impact op de resultaten van de Groep worden verder onderzocht.

3. Bedrijfsopbrengsten

(In duizenden EUR)	2016	2015
Doorrekening van kosten aan distributienetbeheerders	970.053	1.016.208
Facturatie werken derden	5.790	10.335
Opbrengsten	975.843	1.026.543
Overige operationele opbrengsten	22.278	17.519
Totaal	998.121	1.044.062

De totale bedrijfsopbrengsten zijn gedaald ten opzichte van 2015 met 45.941 k euro tot 998.121 k euro.

De Groep behaalde het gros van haar opbrengsten uit beheersfacturen aan voornamelijk de distributienetbeheerders. De doorrekening via beheersfacturen is een weerspiegeling van alle kosten die noodzakelijk zijn om haar opdrachten uit te voeren als onafhankelijk dienstverlenend bedrijf voor de exploitatie van de netten voor elektriciteit en gas.

De 'Facturatie werken derden' omvat voornamelijk het grondverzet bij synergiewerken, waarbij aan de andere nutsbedrijven hun respectievelijk aandeel wordt doorgerekend.

De 'Overige operationele opbrengsten' omvatten voornamelijk terugbetalingen van algemene onkosten van aannemers, verzekeringen en andere instanties.

4. Diensten en diverse goederen

(In duizenden EUR)	2016	2015
Aannemerskosten voor aanleg en onderhoud netten	208.037	226.440
Directe aankopen voor exploitatie	65.471	79.123
Vergoedingen waaronder gebruik installaties en retributie	64.269	60.699
Advertentie, informatie, documentatie, receptie e.d.	7.576	9.227
Premies voor rationeel energiegebruik (REG)	72.595	72.820
Contracten en beheerskosten	8.581	7.478
Consultancy en andere prestaties	51.220	65.630
Andere	45.136	49.510
Totaal	522.885	570.927

De diensten en diverse goederen dalen tegenover 2015 met 48.042 k euro tot 522.885 k euro.

De kosten voor rationeel energiegebruik (REG) bedragen 72.595 k euro in 2016 en 72.820 k euro in 2015.

De rubriek 'Andere' bevat kosten voor huur, communicatie, vervoer, verzekering, kosten voor studies en dergelijke.

Al deze kosten werden voornamelijk doorgerekend aan de Distributienetbeheerders.

5. Personeelsbeloningen

(In duizenden EUR)	2016	2015
Bezoldigingen	257.575	258.746
Sociale zekerheidsbijdragen	70.644	71.752
Lasten voor pensioenregelingen en bovenwettelijke verzekeringen	14.850	21.666
Andere personeelskosten	17.894	16.268
Totaal	360.963	368.432

De personeelskosten bedragen 360.963 k euro in 2016, een daling met 7.469 k euro ten opzichte van 2015.

Het gemiddeld aantal personeelsleden bedroeg 4.210 personen in 2016.

6. Financiële resultaten

(In duizenden EUR)	2016	2015
Rentebaten distributienetbeheerders	108.623	108.566
Rentebaten banken	1	103
Andere financiële baten	483	762
Financiële baten	109.107	109.431
Rentelasten distributienetbeheerders	89	354
Rentelasten banken	1.004	1.109
Rentelasten obligatieleningen	108.510	108.337
Andere financiële lasten	9.603	9.752
Financiële lasten	119.206	119.552

De rentebaten werden hoofdzakelijk gerealiseerd via intresten op leningen toegestaan aan de distributienetbeheerders en de cashpoolactiviteiten met de distributienetbeheerders.

De andere financiële baten bevatten voornamelijk ontvangen financiële kortingen (291 k euro in 2016; 460 k euro in 2015) en ontvangsten uit de verkoop van 'Overige beleggingen' (81 k euro in 2016; 220 k euro in 2015).

De rentelasten waren het gevolg van de rente op de obligatieleningen, de leningen aangegaan met de banken en gedeeltelijk uit de cashpoolactiviteiten met de distributienetbeheerders.

De andere financiële lasten bevatten de kosten van schulden, financiële kosten voor huur, rentekosten op toegezegd-pensioenverplichtingen en de diverse bankkosten.

7. Belastingen op het resultaat

(In duizenden EUR)	2016	2015
Actuele belastingen	9.200	10.447
Belastingaanpassingen	-7	15
Totaal belastingskost	9.193	10.462

(In duizenden EUR)	2016	2015
Winst (verlies) voor belasting	9.193	10.462
Effect van niet-afrekbare kosten	17.877	20.331
Effect van afrekbare kosten	-3	-58
Belastbare grondslag	27.067	30.735
Belasting op resultaat boekjaar *	9.200	10.447

* aan het wettelijk Belgisch belastingtarief van 33,99 %

8. Immateriële activa

(In duizenden EUR)	Licenties en soortgelijk e merken	Totaal
Aanschaffingswaarde op 1 januari 2016	4.745	4.745
Aanschaffingen	4	4
Aanschaffingswaarde op 31 december 2016	4.749	4.749
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 1 januari 2016	3.541	3.541
Afschrijvingen	428	428
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 31 december 2016	3.969	3.969
Netto boekwaarde op 31 december 2016	780	780

(In duizenden EUR)	Licenties en soortelijke rechten	Totaal
Aanschaffingswaarde op 1 januari 2015	4.412	4.412
Aanschaffingen	333	333
Aanschaffingswaarde op 31 december 2015	4.745	4.745
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 1 januari 2015	3.063	3.063
Afschrijvingen	478	478
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 31 december 2015	3.541	3.541
Netto boekwaarde op 31 december 2015	1.204	1.204

9. Materiële vaste activa

(In duizenden EUR)	Installaties, machines en uitrusting	Meubilair en rollend materieel	Overige	Totaal
Aanschaffingswaarde op 1 januari 2016	70	68.749	1.913	70.732
Aanschaffingen	0	50	694	744
Overdrachten en buitengebruikstellingen	0	0	-1.117	-1.117
Aanschaffingswaarde op 31 december 2016	70	68.799	1.490	70.359
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 1 januari 2016	18	66.528	1.674	68.220
Afschrijvingen	7	873	40	920
Overdrachten en buitengebruikstellingen	0	0	-1.084	-1.084
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 31 december 2016	25	67.401	630	68.056
Netto boekwaarde op 31 december 2016	45	1.398	860	2.303

(In duizenden EUR)	Installaties, machines en uitrusting	Meubilair en rollend materieel	Overige	Totaal
Aanschaffingswaarde op 1 januari 2015	0	68.612	1.913	70.525
Aanschaffingen	0	208	0	208
Andere	70	-71	0	-1
Aanschaffingswaarde op 31 december 2015	70	68.749	1.913	70.732
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 1 januari 2015	0	65.457	1.594	67.051
Afschrijvingen	7	1.083	80	1.170
Andere	11	-12	0	-1
Gecumuleerde afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op 31 december 2015	18	66.528	1.674	68.220
Netto boekwaarde op 31 december 2015	52	2.221	239	2.512

Op 31 december 2016 en 2015 bestonden er geen beperkingen op eigendom en op materiële vaste activa die als zekerheid dienen voor verplichtingen.

Er waren geen verbintenissen voor de verwerving van materiële vaste activa op eind 2016 en 2015.

10. Investerings in ondernemingen

De investeringen in geassocieerde deelnemingen bedragen 30 k euro op eind 2016 en 11 k euro op eind 2015. Deze investeringen worden aangehouden in Atrias cvba, Synductis cvba en nieuw opgerichte ondernemingen Warmte@Vlaanderen cvba en Fluvius cvba.

Op 9 mei 2011 werd Atrias cvba opgericht als een gezamenlijk initiatief van de vijf grootste distributienetbeheerders van België: Eandis, Infrax, Ores, Sibelga en RESA.

Atrias is een centraal clearing house (kruispuntbank) ten behoeve van de DNB's en belast met het ontwikkelen van een Message Implementation Guide (MIG), de ontwikkeling van een clearing house toepassing en het beheer en onderhoud van deze toepassing. MIG beschrijft hoe de communicatiestroom tussen de verschillende spelers op de energiemarkt dient te gebeuren.

De Groep heeft 25 % van de aandelen genomen voor het bedrag van 5 k euro.

Atrias is een niet-beursgenoteerde onderneming en heeft geen officiële prijsnotering.

Op 21 december 2012 werd Synductis cvba opgericht met als doel de infrastructuurwerken van verschillende nutsbedrijven in de Vlaamse steden en gemeenten op elkaar af te stemmen en het minderhinderbeleid te stimuleren.

De verschillende nutsbedrijven die participeren voor de coördinatie van synergiwerken zijn: Eandis System Operator (distributie van gas en elektriciteit), Farys/TMVW (Tussengemeentelijke Maatschappij der Vlaanderen voor Watervoorziening), I.W.V.A. (Intercommunale Waterleidingsmaatschappij van Veurne-Ambacht), I.W.V.B. (Intercommunale voor Waterbedeling in Vlaams-Brabant) en Proximus (telecommunicatie). Andere ondernemingen bereiden een toetreding voor.

De Groep heeft een participatie t.w.v. 6 k euro of 33,24%.

Synductis is een niet-beursgenoteerde onderneming en heeft geen officiële prijsnotering.

De Groep ontvangt haar aandeel van de werkingskosten van Atrias en Synductis en verleent eveneens diensten en financiering (zie toelichting 'Verbonden partijen').

De Groep heeft gedurende 2016 een deelneming genomen van 50,00 % in de nieuw opgerichte onderneming Warmte@Vlaanderen cvba (9 k euro) en ook 50,00 % in de onderneming Fluvius cvba (9 k euro). Deze laatste is een gemeenschappelijk bedrijf van Eandis en Infrax (netbedrijf aardgas, elektriciteit, kabeltelevisie en riolering in het Vlaamse Gewest) zodat nauwer kan worden samengewerkt. Een eerste activiteit die in deze onderneming zal worden uitgevoerd betreft de ontwikkeling van de 'Slimme end-to-end' ketting (Slimme meters, datacommunicatie). Andere activiteiten en synergiemogelijkheden worden nog verder onderzocht.

11. Overige beleggingen

De overige beleggingen bevatten de nog aangehouden participaties door de Groep in bedrijventra op het grondgebied van Gaselwest (bedrijventra Kortrijk, Roeselare, Vlaamse Ardennen, Waregem) en Imewo (bedrijventra Brugge, Gent, Meetjesland en Oostende).

Op eind december 2016 bedragen de overige beleggingen 832 k euro (2015: 919 k euro). Deze daling is het gevolg van de verkoop van een bedrijventra (bedrijventra Kempen) (zie toelichting 'Financiële baten').

12. Restitutierecht

De kosten met betrekking tot de voorzieningen voor personeelsbeloningen zijn terugvorderbaar van de distributienetbeheerders. Eind 2016 bedroeg het restitutierecht betreffende deze personeelsbeloningen 259.363 k euro en 331.250 k euro op eind 2015 (zie toelichting 'Voorzieningen voor personeelsbeloningen').

13. Korte- en langetermijnvorderingen, andere

(In duizenden EUR)	2016	2015
Vordering t.o.v. DNB's n.a.v. doorlenen van obligatielening aan particuliere beleggers (retail)	150.000	0
Totaal kortetermijnvorderingen, andere	150.000	0
Vordering t.o.v. DNB's n.a.v. doorlenen van obligatielening aan particuliere beleggers (retail)	170.000	320.000
Vordering t.o.v. DNB's n.a.v. doorlenen van obligatielening aan institutionele beleggers (stand alone)	440.000	440.000
Vordering t.o.v. DNB's n.a.v. doorlenen van obligatielening aan Europese institutionele beleggers (EMTN programma)	2.660.500	2.660.500
Andere	391	250
Totaal langetermijnvorderingen, andere	3.270.891	3.420.750

*Euro Medium Term Note (EMTN) programme – zie toelichting 'Financiële instrumenten'

De langetermijnvorderingen dalen van 3.420.750 k euro op eind december 2015 naar 3.270.500 k euro op eind december 2016 omwille van de overdracht van 150.000 k euro naar korte termijn aangezien de gerelateerde lening op korte termijn (juni 2017) terugbetaalbaar is.

De voorwaarden van de leningen op lange termijn aan de distributienetbeheerders waren dezelfde als die van de respectievelijke obligatieleningen (zie toelichting 'Leningen op korte en lange termijn').

14. Voorraden

(In duizenden EUR)	2016	2015
Grond- en hulpstoffen	41.207	46.081
Gecumuleerde waardeverminderingen op voorraden	-5.912	-765
Totaal	35.295	45.316

De netto toevoegingen van de waardeverminderingen bedroegen 5.147 k euro in 2016 (2015: 272 k euro). Deze bedragen werden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

15. Handels- en overige vorderingen, vorderingen cashpoolactiviteiten

(In duizenden EUR)	2016	2015
Handelsvorderingen - bruto	217.693	160.340
Gecumuleerde waardeverminderingen op vorderingen	-6.440	-2.316
Handelsvorderingen - netto	211.253	158.024
Overige vorderingen	111.393	97.482
Totaal handels- en overige vorderingen	322.646	255.506
Vorderingen cashpoolactiviteiten	307.587	145.492

De handelsvorderingen bestonden voornamelijk uit vorderingen op de distributienetbeheerders en bedroegen 175.517 k euro in 2016 en 122.151 k euro in 2015. Deze stijging van de vorderingen t.o.v. de DNB's is het gevolg van het groter bedrag aan door te rekenen kosten op het einde 2016 die ook niet contant zijn betaald.

Eveneens worden vorderingen opgenomen voor 33.836 k euro (2015: 32.348 k euro) voor een externe klantengroep. Op basis van de waardering was het noodzakelijk om een waardeverminderingen hiervoor op te nemen van 6.440 k euro (2015: 2.316 k euro).

De stijging van de 'Overige vorderingen' is voornamelijk toe te schrijven aan de stijging van een terug te vorderen bedrag van 52.941 k euro (2015: 41.512 k euro) aan btw van de leden van de btw- eenheid van de Groep. De overige vorderingen bevatten eveneens de te ontvangen intresten van de distributienetbeheerders m.b.t. het doorlenen van de opgenomen leningen.

De rubriek 'Vorderingen cashpoolactiviteiten' bevat de positieve saldi op de rekeningen met de distributienetbeheerders m.b.t. de cashpool en moet samen met de post 'Schulden cashpoolactiviteiten' geëvalueerd worden waar de negatieve saldi worden opgenomen.

Het aandeel van de deelnemingen werd opgenomen in de toelichting 'Verbonden partijen'.

16. Geldmiddelen en kasequivalenten

De liquide middelen ter waarde van 2.662 k euro in 2016 (2015: 3.635 k euro) bevatten banktegoeden, kasgelden en beleggingen in fondsen die omzetbaar zijn in gelden. Alle middelen zijn uitgedrukt in euro.

17. Eigen Vermogen

De diverse componenten van het eigen vermogen en de bewegingen van 1 januari 2015 tot 31 december 2016 worden weergegeven in het 'Mutatieoverzicht van het Eigen Vermogen'.

Het aandelenkapitaal bedraagt € 915.124,84 (2015: € 18.550) en was volledig geplaatst en volgestort. Het was vertegenwoordigd door 17.189.104 maatschappelijke aandelen zonder vermelding van nominale waarde. Ieder aandeel vertegenwoordigt 1/17.189.104ste van het kapitaal. De maatschappelijke aandelen zijn op naam van de distributienetbeheerders en zijn verdeeld volgens de percentages opgenomen in onderstaande tabel:

Distributienetbeheerder	2016	2016	2016	2015	2015	2015
	Bedrag in euro	Aantal aandelen	Procentueel aandeel	Bedrag in euro	Aantal aandelen	Procentueel aandeel
Gaselwest	151.886	2.852.920	16,60	3.079	57.830	16,60
IMEA	125.921	2.365.216	13,76	2.552	47.944	13,76
Imewo	205.136	3.853.144	22,42	4.158	78.105	22,42
Intergem	100.169	1.881.507	10,94	2.030	38.139	10,94
Iveka	131.258	2.465.460	14,34	2.661	49.976	14,34
Iverlek	177.811	3.339.885	19,43	3.604	67.701	19,43
Sibelgas	22.944	430.972	2,51	465	8.736	2,51
Totaal	915.125	17.189.104	100,00	18.550	348.431	100,00

Op 1 januari 2016 heeft Eandis de activiteiten en de medewerkers overgenomen van haar dochteronderneming Indexis cvba. Het minderheidsbelang van 30 %, aangehouden door ORES, werd overgedragen aan de DNB's.

De fusie kadert in een reorganisatie van de energiemarkt, waar alle netoperatoren aangesloten bij Atrias een federaal clearing house tot stand wensen te brengen samen met de energieleveranciers. Daarom werd de onderneming Atrias cvba opgericht door de distributienetbeheerders.

De activiteiten van Indexis overlappen met deze van Atrias. Mede door de invoering van een belangrijke applicatie bij ORES, zal de applicatie van Indexis nog uitsluitend door en voor Eandis System Operator gebruikt worden. Daarom werd beslist om Eandis System Operator als overnemende onderneming van Indexis aan te duiden. Bijgevolg worden alle activa en passiva op 1 januari 2016 opgenomen door Eandis System Operator met uitsluiting van het Franstalig personeel dat zal worden overgenomen door ORES, met detachering naar Eandis System Operator.

Door de specifieke structuur van Indexis (kosten worden steeds volledig doorgerekend) werd de waarde van de onderneming bepaald aan de hand van de netto-vermogenswaarde:

(In duizenden EUR)	Indexis
Kapitaal	3.216
Reserves	6
Overgedragen resultaat	65
Eigen vermogen toe te rekenen aan de aandeelhouders van de vennootschap op 1 januari 2016	3.287

De transactie resulteerde een verhoging van het kapitaal met 897 k euro door creatie van 16.840.673 aandelen en een uitgiftepremie van 68 k euro die werd opgenomen als een reserve.

De reserves bedragen 72 k euro op eind december 2016 (2015: 2 k euro).
De wettelijke reserve werd aangelegd bij een te bestemmen winst, ten belope van 5,00 % tot een maximum van 10,00 % van het geplaatst kapitaal.

De resultaten van de Groep zijn steeds zonder winst of verlies aangezien alle werkingskosten kunnen doorgerekend worden aan voornamelijk de distributienetbeheerders.
Gedurende 2016 werd het resultaat van Indexis overgenomen voor een bedrag van 19 k euro.

Het aangehouden minderheidsbelang daalde van 1.079 k euro in december 2015 tot 93 k euro op december 2016 als gevolg van de fusie door overname van Indexis door Eandis.
Het minderheidsbelang op eind december 2016 bevat 93 k euro voor de participatie aangehouden door Farys/TMVW in De Stroomlijn.

18. Leningen op lange en korte termijn

(In duizenden EUR)	2016	2015
Leningen op lange termijn	3.247.152	3.394.760
Kortlopend deel van leningen op lange termijn	150.012	0
Leningen op korte termijn	411.309	225.238
Leningen op korte termijn	561.321	225.238
Totaal	3.808.473	3.619.998

Op eind 2016 stijgen de schulden van leningen op korte en lange termijn met 188.475 k euro in vergelijking met 2015.

Leningen op lange termijn

Alle uitstaande leningen zijn uitgedrukt in euro en hebben een vaste intrestvoet.

Voor alle leningen stellen de DNB's zich elk garant op een niet-hoofdelijke en niet-solidaire basis maar beperkt tot het proportioneel aandeel in het kapitaal van Eandis System Operator.

(In duizenden EUR)	2016	2015	Oorspronkelijk bedrag	Coupon %	Rendement bij uitgifte %	Vervaldatum
Obligatielening retail - juni 2010	150.012	150.038	150.000	4,00	3,672	2017
Obligatielening retail - december 2010	169.946	169.932	170.000	4,25	4,013	2020
EMTN - november 2011	498.821	498.578	500.000	4,50	4,542	2021
EMTN - juli en september 2012	134.983	134.949	135.500	3,95	3,985	2032
Obligatielening privaat - september 2012	49.188	49.113	50.000	3,50	3,700	2027
EMTN - november 2012	496.425	495.819	500.000	2,75	2,890	2022
EMTN - maart 2013	54.336	54.321	54.500	3,50	3,535	2028
EMTN - maart 2013	20.419	20.414	20.500	3,75	3,785	2033
Obligatielening privaat - juni 2013	48.386	48.325	50.000	3,50	3,704	2043
EMTN - oktober 2013	497.237	496.827	500.000	2,88	2,971	2023
Obligatielening privaat - maart 2014	50.522	50.467	52.000	3,55	3,726	2044
Obligatielening privaat - maart 2014	22.794	22.783	23.000	3,55	3,619	2036
EMTN - mei 2014	542.424	541.809	550.000	2,88	2,994	2029
Obligatielening privaat - oktober 2014	169.448	169.428	170.000	3,00	3,018	2044
Obligatielening privaat - oktober 2014	94.704	94.687	95.000	2,60	2,623	2034
EMTN - december 2014	397.520	397.269	400.000	1,75	1,820	2026
Totaal	3.397.164	3.394.760	3.420.500			
Kortlopend deel van leningen op lange termijn	150.012	0	150.000			
Totaal	3.247.152	3.394.760	3.270.500			

* EMTN: Euro Medium Term Note (is een programma dat de Groep de flexibiliteit geeft om obligatieleningen uit te geven met variërende looptijden).

** Privaat: betreft uitgifte van obligatieleningen volgens Duits recht: Schuldschein en Namensschuldverschreibung en eveneens private uitgiftes aan institutionele beleggers (stand alone).

Het rendement bij uitgifte geeft het bruto actuair rendement weer.

Het kapitaal van de leningen is terugbetaalbaar op vervaldatum.

Leningen op korte termijn

De leningen op korte termijn bevatten het gedeelte van de leningen op lange termijn die binnen het jaar terugbetaalbaar zijn (150.012 k euro op einde 2016, 0 k euro op einde 2015) en de leningen opgenomen bij financiële instellingen zoals hieronder opgenomen:

(in duizenden EUR)	Vervaldag opnames	Beschikbaar bedrag	Opgenomen bedrag	Niet gebruikt bedrag	Gemiddelde intrestvoet *
Commercial paper	(1)	522.000	355.000	167.000	0,06%
Vaste voorschotten		200.000	0	200.000	Nvt
Fixed loans / Bankschulden (*)	Dagelijks	200.000	56.309	143.691	0,50%
Fixed loans		100.000	0	100.000	Nvt
Totaal op 31 december 2016		1.022.000	411.309	610.691	
Commercial paper	(2)	522.000	166.800	355.200	0,09%
Vaste voorschotten		200.000	0	200.000	Nvt
Bankschulden (*)	Dagelijks	200.000	58.438	141.562	0,70%
Fixed loans		100.000	0	100.000	Nvt
Totaal op 31 december 2015		1.022.000	225.238	796.762	

(1) 50.000 k€ op 13/1/2017, 50.000 k€ op 31/1/2017, 155.000 k€ op 7/2/2017 en 100.000 k€ op 13/2/2017

(2) 65.000 k€ op 18/1/2016 en 101.800 k€ op 29/1/2016

*De gemiddelde intrestvoet van de opgenomen bedragen op het einde van de periode

De leningen op korte termijn werden opgenomen door Eandis System Operator in naam van de distributienetbeheerders die zich garant stellen voor hun aandeel en solidair als mededebiteur optreden met uitzondering van de bankschulden.

De **bewegingen van de leningen op lange en korte termijn** kunnen als volgt geanalyseerd worden:

(In duizenden EUR)	2016		2015	
	Cash	Non-cash	Cash	Non-cash
Totaal op 1 januari	3.619.998		3.392.363	
Bewegingen leningen op lange termijn (LT)				
Mutatie leningen op LT	0	2.404	0	2.397
Mutatie korte termijn gedeelte van LT leningen naar KT	0	-150.012	0	0
Bewegingen leningen op korte termijn (KT)				
Opname leningen op KT	411.309	0	225.238	0
Mutatie korte termijn gedeelte van LT leningen naar KT	0	150.012	0	0
Terugbetaling leningen op KT	-225.238	0	0	0
Totaal bewegingen	186.071	2.404	225.238	2.397
Totaal op 31 december	3.808.473		3.619.998	

19. Voorziening voor personeelsbeloningen

Toegezegde-bijdragenregelingen

Het uitvoerend personeel aangeworven vanaf 1 januari 2002 en het kaderpersoneel aangeworven vanaf 1 mei 1999 genieten van toegezegde-bijdragenregelingen: deze regelingen voorzien in een kapitaal bij pensionering voortvloeiend uit de betaalde bijdragen en de rendementen toegekend door de pensioeninstellingen, alsook een kapitaal en wezenrente bij overlijden voor pensionering.

De financiering gebeurt door werknemersbijdragen en werkgeversbijdragen, die gestort worden aan pensioenfondsen (O.F.P. Enerbel en O.F.P. Powerbel) en groepsverzekeringen.

De activa van de pensioenfondsen worden beheerd door fondsen Esperides, uitgegeven in Luxemburg met 4 verschillende risicoprofielen (laag risico, medium risico, hoog risico en dynamische allocatie (dynamic asset allocation)). Het risiconiveau moet ook rekening houden met de leeftijd van de leden. Dit is de reden waarom de trustees van Powerbel aan haar leden een nieuwe optie hebben voorgesteld (2015) om hun activa te beheren. Deze optie 'Life-Cycle' houdt rekening met een evolutie van het risico van 'Groei' naar meer 'Defensief' gedurende de carrière van de personeelsleden.

Beleggingsrisico

Door de dalende trend van de intrestvoeten op de obligaties werd het niveau van de rendementsgarantie een uitdaging voor de pensioeninstellingen, die de toegezegde bijdragenregelingen beheren, om deze te blijven dekken. Een hervorming drong zich op en werd aangekondigd met de publicatie op 24 december 2015 van de wet van 18 december 2015 "tot waarborg van de duurzaamheid en het sociale karakter van de aanvullende pensioenen en tot versterking van het aanvullende karakter ten opzichte van de rustpensioenen". Deze wet trad in werking op 1 januari 2016.

De impact van deze aanpassing betekent dat de toegezegde-bijdragenpensioenplannen gewaardeerd worden volgens de Projected Unit Cost (PUC) methode zonder projectie van de toekomstige premies. Tot 2015 werd de intrinsieke waarderingsmethode toegepast.

De rendementswaarborg wordt nu variabel en jaarlijks te aligneren op basis van het gemiddeld rendement over de laatste 24 maanden van de lineaire obligaties van de Belgische Staat (OLO's) met een duurtijd van 10 jaar (minstens 1,75 % en maximaal 3,75 %).

De gebruikte rendementswaarborg voor 2016 bedraagt 1,75 % en wordt toegepast volgens de verticale methode voor alle betaalde premies aan de pensioenfondsen en in de verzekeringsonderneming (producten Tak 21 met rendementsgarantie).

De pensioenfondsen zijn niet onderworpen aan de Solvency II reglementering van de verzekeringsmaatschappijen en kunnen betere verwachte rendementen behalen bij diversificatie van de beleggingen. Hierdoor werd in 2016 de reserves en een compensatie van de groepsverzekering overgedragen naar een pensioenfonds OFP Powerbel/OFP Enerbel in een vorm van een cash-balance plan met een minimum garantie waarborg van 3,25 % (zie tabel Indeling van de fondsbeleggingen op de balansdatum).

Toegezegd-pensioenregelingen

De collectieve overeenkomst van 2 mei 1952 voorzag een bijkomend pensioen gelijk aan 75 % van het laatste jaarinkomen na aftrek van het paritair wettelijk pensioen na een volledige loopbaan, alsook een overlevingspensioen en wezenrente. Deze toegezegd-pensioenregeling werd volledig gefinancierd door de werkgever en de pensioenen werden rechtstreeks door de werkgever aan de begunstigden uitgekeerd. De eruit voortvloeiende resterende verplichtingen hebben voornamelijk betrekking op lopende pensioenen.

De meerderheid van het uitvoerend personeel aangeworven vóór 1 januari 2002 en het kaderpersoneel aangeworven vóór 1 mei 1999 genieten van toegezegd-pensioenregelingen die voorzien in de uitkering van een kapitaal bij pensionering, en een kapitaal en wezenrente bij overlijden voor pensionering. Die voordelen worden berekend rekening houdend met het laatste jaarinkomen en de diensttijd. De financiering gebeurt door werknemersbijdragen en werkgeversbijdragen, die gestort worden aan pensioenfondsen (O.F.P. Elgabel en O.F.P. Pensiobel) en groepsverzekeringen.

Als gevolg van veranderingen aan de pensioenregelingen in België werd aan leden van het pensioenplan Pensiobel, de mogelijkheid geboden om vanaf 1 januari 2015 over te stappen naar het plan toegezegd-bijdragenregeling Powerbel. De in het verleden opgebouwde en verbeterde verworven rechten (in Pensiobel) worden gekapitaliseerd aan marktconforme rendementen maar met een minimaal rendement gelijk aan 3,25 % (cash-balance plan).

De Groep verstrekt eveneens **vergoedingen** toegekend **na uitdiensttreding**, zijnde een tussenkomst in de gezondheidszorgen en tarifaire voordelen.

De **andere langetermijnpersoneelsbeloningen** bevatten de afscheid- en jubileumpremies.

Restitutierecht

Aangezien de kosten met betrekking tot de personeelsbeloningen terug vorderbaar zijn van de distributienetbeheerders werd een restitutierecht, gelijk aan de in de balans opgenomen personeelsverplichtingen, erkend op het actief van de balans.

Actuariële risico's

De toegezegd-pensioenregelingen stelt de Groep onderhevig aan verschillende actuariële risico's:

Beleggingsrisico

De contante waarde van de toegezegd-pensioenregelingen is berekend aan de hand van een disconteringsvoet waarvan de opbrengst is afgestemd met deze van hoogwaardige bedrijfsobligaties. Indien het rendement op fondsbelegging lager ligt dan deze disconteringsvoet, dan zal er een tekort ontstaan. De pensioenplannen beleggen momenteel in relatief evenwichtige investeringen. Het detail werd opgenomen in de onderstaande tabel 'Indeling van de fondsbeleggingen op de balansdatum'.

Door het lange termijn karakter van de verplichtingen acht de Raad van Bestuur van de pensioenfondsen het passend dat een redelijk deel van de fondsbeleggingen wordt geïnvesteerd in aandelen om het verwacht rendement op de fondsen te behalen.

Renterisico

Een daling van de rente op obligaties zal een stijging van de verplichting tot gevolg hebben. Dit zal echter gedeeltelijk gecompenseerd worden door een stijging van het rendement op de fondsbeleggingen van het plan.

Levensverwachting

De contante waarde van de toegezegd-pensioenregelingen wordt berekend rekening houdend met de beste schatting van de levensverwachting van deelnemers aan het plan zowel tijdens als na hun tewerkstelling. Een toename van de levensverwachting van de deelnemers aan het plan zal een toename van de verplichting tot gevolg hebben.

Vanaf 2015 werden de nieuwe prospectieve sterftetafels gebruikt, zoals voorgesteld door het Instituut van actuarissen in België (IA|BE).

Loonsverhogingen

De contante waarde van de toegezegd-pensioenregelingen wordt berekend op basis van de toekomstige lonen van de deelnemers aan het plan. Een verhoging van het loon van de deelnemers zal een toename van de verplichting tot gevolg hebben.

De voornaamste actuariële veronderstellingen die werden gebruikt op de balansdatum bij de bepaling van de voorzieningen voor pensioenregelingen en andere vergoedingen:

	2016	2015
Disconteringsvoet - pensioenen	1,28%	1,96%
Disconteringsvoet - andere	1,77%	1,96%
Verwachte gemiddelde salarisstijging (zonder inflatie)	0,85%	0,85%
Verwachte inflatie	1,65%	1,65%
Verwachte stijging van de ziektekosten (inclusief inflatie)	2,65%	2,65%
Verwachte stijging van de tariefvoordelen	0,25%	0,25%
Gemiddeld verwachte pensioenleeftijd	63	62
	IA BE Prospective Tables	IA BE Prospective Tables
Sterftetafels		
Levensverwachting uitgedrukt in jaren van een gepensioneerde op 65 jaar:		
Voor een 65-jarige op datum van afsluiting		
- Man	20	20
- Vrouw	24	24
Voor een 65-jarige binnen 20 jaar:		
- Man	22	22
- Vrouw	26	26

Bedragen opgenomen in het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

(In duizenden EUR)	2016	2015
Pensioenkost		
Aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten	-34.741	-16.592
Kosten van vervroegde pensionering	-26	1.075
Kosten van verstreken diensttijd	0	-5.672
Actuariële (winst)/verlies op andere langetermijnpersoneelsbeloningen	-8.069	3.444
Netto rentekosten op de netto voorziening voor personeelsverplichting		
Rentekosten	-16.851	-13.124
Rentebaten op de fondsbeleggingen	11.229	7.360
Kosten van toegezegd-pensioenregelingen opgenomen in winst of verlies	-48.457	-23.509
Actuariële winsten/(verliezen) van toegezegd-pensioenregelingen ontstaan door		
i) veranderingen in demografische veronderstellingen	26.827	1.414
ii) veranderingen in financiële veronderstellingen	-81.571	40.584
iii) ervaringsaanpassingen	-40.669	24.599
Rendement van de fondsbeleggingen (exclusief rentebaten)	90.102	-15.595
Herwaardering - Personeelsbeloningen opgenomen via niet-gerealiseerde resultaten	-5.311	51.003
Totaal	-53.769	27.494

Bedragen opgenomen in de balans

(In duizenden EUR)	Contante waarde van de brutoverplichting	Reële waarde van de fondsbeleggingen	Totaal
Pensioenen - gefinancierd	670.981	-657.662	13.319
Pensioenen - niet gefinancierd	25.134	0	25.134
Gezondheidszorgen en tarifaire voordelen - niet gefinancierd	165.464	0	165.464
Andere langetermijnpersoneelsbeloningen - gefinancierd	69.304	-13.858	55.446
Totaal toegezegd-pensioenregeling en andere langetermijnpersoneelsbeloningen op 31 december 2016	930.883	-671.520	259.363
Pensioenen - gefinancierd	436.719	-508.159	-71.440
Pensioenen - niet gefinancierd	174.132	0	174.132
Gezondheidszorgen en tarifaire voordelen - niet gefinancierd	168.562	0	168.562
Andere langetermijnpersoneelsbeloningen - gefinancierd	63.378	-3.382	59.995
Totaal toegezegd-pensioenregeling en andere langetermijnpersoneelsbeloningen op 31 december 2015	842.792	-511.541	331.250

Wijziging in de contante waarde van de brutoverplichting

(In duizenden EUR)	2016	2015
Totaal op 1 januari	842.791	951.033
Aan het dienstjaar toegerekende kosten	30.960	15.822
Rentekosten	16.851	13.124
Bijdragen van de deelnemers	3.781	770
Kosten van vervroegde pensionering	26	-1.075
Herwaardering - (winst)/verlies in niet-gerealiseerde resultaten ontstaan door		
i) veranderingen in demografische veronderstellingen	-23.827	-1.250
ii) veranderingen in financiële veronderstellingen	87.769	-43.086
iii) ervaringsaanpassingen	39.391	-25.932
Belastingen op betaalde bijdragen	-2.087	-2.824
Pensioenkosten van verstreken diensttijd	0	5.672
Betaalde vergoedingen	-64.772	-69.464
Totaal op 31 december	930.883	842.792

Wijziging van de reële waarde van de fondsbeleggingen

(In duizenden EUR)	2016	2015
Totaal op 1 januari	-511.541	-525.959
Rentebaten	-11.229	-7.360
Herwaardering - (winst)/verlies in niet-gerealiseerde resultaten ontstaan door rendement op de fondsbeleggingen (exclusief rentebaten)	-89.953	15.822
Bijdragen van de werkgever	-119.787	-60.260
Bijdragen van de werknemer	-3.781	-770
Betaalde vergoedingen	64.771	66.987
Totaal op 31 december	-671.520	-511.541
Totaal rendement op de fondsbeleggingen	-101.182	8.462

Indeling van de fondsbeleggingen op de balansdatum

De indeling van de fondsbeleggingen met betrekking tot pensioenregelingen in functie van de belangrijkste categorie van activa op eind 2016

Categorie	Munt	Elgabel %	Pensiobel %	Verze- ringson- dernem- ingen %	Powerbel en Enerbel %	Totaal %
Beurgenoteerde beleggingen		88,80	88,80	74,88	88,80	87,990
Aandelen	Eurozone	21,52	21,52	4,34	21,52	20,52
Aandelen	Buiten eurozone	26,68	26,68	2,71	26,68	25,29
Staatsobligaties	Eurozone	0,00	0,00	23,74	0,00	1,38
Andere obligaties	Eurozone	20,30	20,30	44,09	20,30	21,68
Andere obligaties	Buiten eurozone	20,30	20,30	0,00	20,30	19,12
Niet-beurgenoteerde beleggingen		11,20	11,20	25,12	11,20	12,01
Onroerende goederen		4,70	4,70	4,57	4,70	4,69
In aanmerking komende verzekeringscontracten		0,00	0,00	3,11	0,00	0,18
Liquide middelen		0,00	0,00	1,94	0,00	0,11
Andere		6,50	6,50	15,50	6,50	7,03
Totaal (in %)		100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Totaal (in duizenden EUR)		380.111	177.779	38.988	74.642	671.520

De indeling van de fondsbeleggingen met betrekking tot pensioenregelingen in functie van de belangrijkste categorie van activa op eind 2015.

Categorie	Munt	Elgabel %	Pensiobel %	Verze- ringson- dernem- ingen %	Totaal %
Beurgenoteerde beleggingen		79,66	80,30	76,73	78,88
Aandelen	Eurozone	19,88	22,37	3,09	15,21
Aandelen	Buiten eurozone	16,59	16,08	3,08	12,40
Staatsobligaties	Eurozone	2,83	2,74	14,57	6,38
Andere obligaties	Eurozone	28,47	27,59	55,99	36,68
Andere obligaties	Buiten eurozone	11,89	11,52	0,00	8,22
Niet-beurgenoteerde beleggingen		20,34	19,70	23,27	21,12
Onroerende goederen		3,92	3,79	4,28	4,01
In aanmerking komende verzekeringscontracten		0,00	0,00	5,47	1,66
Liquide middelen		2,65	2,55	2,03	2,44
Andere		13,77	13,35	11,50	13,01
Totaal (in %)		100,00	100,00	100,00	100,00
Totaal (in duizenden EUR)		269.272	86.988	155.281	511.541

Detail van de toegezegd-pensioenregeling per type deelnemer en per soort voordeel

(In duizenden EUR)	2016	2015
Detail van de toegezegd-pensioenregeling per type deelnemer	930.883	842.791
Actieve deelnemers	640.459	557.949
Niet-actieve deelnemers met uitgestelde voordelen	53.219	24.498
Gepensioneerden en begunstigen	237.205	260.344
Detail van de toegezegd-pensioenregeling per voordeel	930.883	842.791
Pensioenen	696.115	610.851
Andere vergoedingen (gezondheidszorg en tarifaire voordelen)	165.464	168.562
Afscheid- en jubileumpremies	69.304	63.378

Om de schattingonzekerheden toe te lichten is hieronder het effect op de voorziening voor personeelsbeloningen van de **gevoeligheidsanalyse** opgenomen.

(In duizenden EUR)	Effect: stijging (+) / daling (-)
Stijging van de disconteringsvoet (0,5%)	-76.972
Verwachte gemiddelde salarisstijging - zonder inflatie (0,5%)	40.307
Stijging van de inflatie (0,25%)	37.422
Verwachte stijging van de ziektekosten (1,0%)	21.876
Verwachte stijging van de tariefvoordelen (0,5%)	4.748
Toename van de levensverwachting - man (1 jaar)	5.120
Toename van de levensverwachting - vrouw (1 jaar)	10.333

De jaarlijkse balans van de toegezegd-pensioenregelingen wordt door de Groep gefinancierd door een bijdrage, uitgedrukt als een percentage van het totale salaris. Dit percentage wordt gedefinieerd door de geaggregeerde kost methode en wordt jaarlijks herzien. Deze methode van financiering bestaat erin dat toekomstige kosten worden opgenomen over de resterende looptijd van het plan. De kosten worden geraamd op verwachte basis (salarisgroei en de inflatie in aanmerking genomen).

De veronderstellingen met betrekking tot salarisverhoging, inflatie, personeelsverloop en sterfte worden gedefinieerd op basis van historische statistieken van de Groep. De gebruikte sterftetafels zijn degene die overeenkomen met de waargenomen ervaring binnen de pensioenfondsen. De disconteringsvoet werd afgestemd op de investeringsstrategie van de ondernemingen.

Deze veronderstellingen worden herzien op een regelmatige basis.

Specifieke gebeurtenissen (zoals wijziging van het plan, verandering van veronderstellingen, een te korte indekkingsperiode...) kunnen uiteindelijk leiden tot bijkomende stortingen door de Groep.

De **gemiddelde duur** van de toegezegd-pensioenregelingen op 31 december 2016 bedraagt 9 jaar (2015: 8 jaar).

De Groep schat dat in 2017 een bedrag van 42.831 k euro zal worden bijgedragen aan toegezegd-pensioenregelingen en 18.409 k euro aan toegezegde-bijdragenregelingen.

20. Handelsschulden en overige schulden, schulden cashpoolactiviteiten en actuele belastingverplichtingen

(In duizenden EUR)	2016	2015
Gewone handelsschulden	81.572	98.306
Te ontvangen facturen	37.561	26.517
Subtotaal	119.133	124.823
Btw	24.405	431
Belastingen op personeelskosten	1.767	2.395
Schulden m.b.t. personeelsbeloningen	76.483	62.740
Andere kortlopende schulden	48.080	46.470
Totaal	269.868	236.859
Schulden cashpoolactiviteiten	0	11.400
Actuele belastingverplichtingen	13.586	5.989

De posten met betrekking tot handelsschulden en overige schulden stijgen met 33.009 k euro ten opzichte van 2015 voornamelijk door de toename van de nog openstaande schuld van btw en belastingen op personeelskosten en personeelsbeloningen.

De andere kortlopende schulden bevatten hoofdzakelijk de nog toe te rekenen kosten voornamelijk met betrekking tot de financiële kosten voor de obligatieleningen, het wagenpark en projecten i.v.m. informatie- en communicatietechnologie.

De schulden m.b.t. de cashpoolactiviteiten bedragen 0 k euro op einde december 2016 (2015: 11.400 k euro) aangezien er enkel vorderingen opgetekend zijn (zie toelichting 'Handels- en overige vorderingen').

De termijn en de voorwaarden voor de schulden waren als volgt:
Voor de handelsschulden bedroeg het leverancierskrediet gemiddeld 39 dagen en de aannemers werden betaald 30 dagen na factuurdatum.

De schulden aan de belasting over de toegevoegde waarde en van de bedrijfsvoorheffing werden respectievelijk betaald 20 en 15 dagen na het einde van de maand. Alle schulden werden betaald op hun vervaldag.

21. Financiële instrumenten: risico's en reële waarde

Risico's

Het is de bedoeling van de Groep om alle risico's afzonderlijk te begrijpen alsook hun onderlinge verbanden, en om strategieën te definiëren teneinde de economische impact op de resultaten van de Groep te beheersen. Het auditcomité heeft de verantwoordelijkheid voor het nazicht van

de risicoanalyse, het goedkeuren van de aanbevolen risicobeheersingsstrategieën, het doen naleven van de richtlijnen inzake risicobeheer en voor het rapporteren.

Het functioneren van de Groep als werkmaatschappij voor de distributienetbeheerders beperkt in sterke mate de risico's en eventuele negatieve gevolgen.

Vermogensstructuur

De vermogensstructuur van de Groep bestaat uit het eigen vermogen en de financiële verplichtingen.

Naast de wettelijk vereiste minima voor eigen vermogen die van toepassing zijn op Eandis System Operator en haar dochterondernemingen, is de Groep niet onderworpen aan enige extern opgelegde vereisten voor haar vermogensstructuur.

De Groep doet een beroep op korte termijn financiering ter ondersteuning van het bedrijfskapitaal. De lange termijn leningen worden opgenomen door Eandis ter financiering van de DNB's en worden doorgerekend aan dezelfde voorwaarden als de opgenomen leningen.

Kredietrisico

Het kredietrisico omvat het risico dat de ene partij bij een financieel instrument haar verplichtingen niet zal nakomen, waardoor bij de andere partij een financieel verlies kan ontstaan.

Het maximale kredietrisico is de balanswaarde van elk financieel actief.

De Groep rekent de kosten door aan voornamelijk haar aandeelhouders, haar minderheidsaandeelhouders en deelnemingen en beperkt hierdoor het kredietrisico.

Ouderdomsanalyse van handelsvorderingen waarvoor geen bijzondere waardevermindering werd opgenomen

(In duizenden EUR)	2016	2015
0 - 30 dagen	2.625	3.858
31 - 60 dagen	2.115	2.824
61 - 90 dagen	1.093	1.126
91 - 120 dagen	1.024	798
> 120 dagen	2.436	1.276
Totaal vervallen	9.293	9.882

Beweging gecumuleerde waardeverminderingen op handelsvorderingen

(In duizenden EUR)	2016	2015
Totaal op 1 januari	-2.315	-37
Waardeverminderingen op vorderingen	-6.089	-2.305
Gerecupereerde bedragen tijdens het jaar	1.964	27
Totaal op 31 december	-6.440	-2.315

Valutarisico

De Groep is niet wezenlijk blootgesteld aan valutarisico's, aangezien zij bijna geen transacties heeft in andere valuta dan de euro.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico houdt het risico in dat de Groep haar financiële verplichtingen niet zou kunnen nakomen. De Groep beperkt dit risico door de kasstromen op een continue basis te bewaken en ervoor te zorgen dat er voldoende kredietfaciliteiten aanwezig zijn.

De Groep doet een beroep op verscheidene banken om op korte termijn gelden aan te trekken. In het kader van een opgezet thesauriebewijzenprogramma werden commercial papers (thesauriebewijzen) uitgegeven. Vaste voorschotten en thesauriebewijzen kunnen opgevraagd worden met een looptijd van 1 week tot 12 maanden en fixed loans (straight loans) voor een looptijd tussen 1 dag tot 1 jaar. Alle leningen hebben een vaste intrestvoet gedurende de looptijd behalve de opname van het kassierscontract heeft een variabele rentevoet.

De Groep neemt lange termijn leningen op ter financiering van de DNB's. Deze lange termijn leningen worden doorgerekend aan dezelfde voorwaarden als de opgenomen leningen. De DNB's wenden deze middelen aan voor de financiering van de investeringen in de distributienetten, om leningen te herfinancieren en intresten te betalen. Op eind 2014 maakte Eandis echter ook gebruik van een deel van de netto opbrengsten van deze uitgiftes om de vergoeding te betalen in naam en voor rekening van de openbare besturen aan Electrabel in het kader van haar uittrede uit het aandelenkapitaal van de DNB's.

In 2010 heeft de Groep voor het eerst obligatieleningen uitgegeven voor de particuliere belegger in België en het Groot-Hertogdom Luxemburg.

Om de financieringsbronnen te diversifiëren en te verbreden zodat een veilige, betrouwbare, efficiënte en innovatieve distributie van energie aan de afnemers kan verzekerd worden, werd een rating gevraagd bij 'Moody's Investors Service Ltd.' (Moody's).

Eandis heeft in oktober 2011 een A1 rating (negatieve vooruitzichten - 'outlook') bekomen van Moody's. Deze rating werd nog bevestigd op 5 juli 2016 maar op 14 december 2016 verlaagde Moody's de rating naar A3 (stabiele vooruitzichten) als gevolg van het niet uitvoeren van de fusie van de zeven DNB's in Eandis Assets. Hierdoor werd eveneens het aantrekken van een private partner voor deze fusie-onderneming stopgezet.

Eandis System Operator geeft met succes obligaties uit in het kader van haar € 5 miljard EMTN-programma sinds 2009. De interesse bij Europese investeerders voor de uitgiftes was steeds zeer groot. Er was eveneens interesse van private beleggers bij wie verscheidene obligatieleningen werden geplaatst.

Van het € 5 miljard EMTN programma was op eind 2016 voor een bedrag van € 2.660,5 miljoen of 53,21 % aan obligatieleningen uitgegeven. Sinds eind 2014 vonden geen uitgiftes meer plaats onder dit programma.

Alle gelden van die obligatieleningen werden volledig doorgeleend aan de DNB's aan dezelfde voorwaarden als de uitgegeven obligatieleningen. De hieruit ontstane vorderingen voor de Groep worden opgenomen in de rubrieken Kortetermijnvorderingen, andere' en 'Langetermijnvorderingen, andere'.

Een overzicht van de leningen wordt opgenomen in de toelichting 'Leningen op lange en korte termijn'.

Renterisico

De Groep heeft alle leningen op lange termijn opgenomen aan een vaste rentevoet.

De ontstane financiële lasten voor Eandis System Operator worden alle doorgerekend aan de DNB's en worden gerapporteerd als een financiële opbrengst.

De intrestaflossingen voor de volgende jaren, berekend op basis van de coupon intrestvoet is als volgt:

(In duizenden EUR)	2016	2015
In 2016	0	108.424
In 2017	108.424	108.424
In 2018	102.424	102.424
In 2019	102.424	102.424
In 2020	102.424	102.424
In 2021	95.199	95.199
In 2022 en volgende	538.568	538.568
Totaal	1.049.463	1.157.887

Andere

Meer informatie omtrent risico's van de Groep en haar aandeelhouders is opgenomen in het prospectus van 25 november 2014 m.b.t. het gegarandeerd Euro Medium Term Note programma en de investor presentation van januari 2017 die kunnen geraadpleegd worden op de website www.eandis.be.

Reële waarde

De reële waarde van de financiële activa en passiva wordt gedefinieerd als het bedrag waartegen het instrument zou kunnen geruild worden in een lopende transactie tussen bereidwillige partijen, en niet in een gedwongen verkoop of liquidatieverkoop.

De reële waarde hiërarchie

De Groep gebruikt de volgende hiërarchische classificatie voor het bepalen en toelichten van de reële waarde van financiële instrumenten door middel van een waarderingstechniek:

Niveau 1: genoteerde (niet-aangepaste) prijzen op liquide markten voor identieke activa of passiva

Niveau 2: andere technieken waarvoor alle input met een significante weerslag op de opgenomen reële waarde hetzij direct, hetzij indirect kan worden waargenomen

Niveau 3: technieken die gebruik maken van input met een significante weerslag op de opgenomen reële waarde die niet gebaseerd is op waarneembare marktgegevens

De volgende methodes en veronderstellingen worden gebruikt voor het schatten van de reële waarde:

Geldmiddelen en kortetermijnleningen, handelsvorderingen, handelsschulden en overige schulden benaderen hun nettoboekwaarde grotendeels wegens de korte looptijd van deze instrumenten.

De reële waarde van de beleggingen uit een niet-genoteerde markt is gebaseerd op de laatste beschikbare jaarinformatie.

De reële waarde van genoteerde obligatieleningen is gebaseerd op de indicatieve noteringen op Bloomberg (Bloomberg is een vooraanstaande nieuwssite voor zakelijke en financiële markten, het levert wereldwijd economisch nieuws, koersen van futures, aandelenkoersen e.a.) op datum van rapportering.

De reële waarde van de genoteerde obligatieleningen, uitgegeven voor een totaal bedrag van € 2.980,5 miljoen evolueert in functie van de marktrente. De reële waarde op 31 december 2016 bedraagt € 3.441,0 miljoen en verschilt van de terugbetalingswaarde en de boekwaarde.

(In duizenden EUR)	Niveau 1
Overige beleggingen	987
Geldmiddelen en kasequivalenten	2.662
Totaal	3.649
Leningen op lange termijn	3.728.065
Leningen op korte termijn	564.219
Totaal	4.292.284

22. Verbonden partijen

Transacties tussen Eandis System Operator en haar dochtermaatschappijen (de verbonden ondernemingen) werden in de consolidatie geëlimineerd en werden dus niet opgenomen in deze toelichting.

De vergoedingen aan het managementcomité en de bestuurders bedroegen € 3.318.971,97 voor 2016 en € 3.562.056,96 voor 2015. Hiervan bedroeg de pensioenkost € 624.971,32 voor 2016 en € 786.435,55 voor 2015. Er werden geen andere voordelen in natura, opties op aandelen, kredieten of voorschotten gegeven ten gunste van de bestuurders.

Transacties van de Groep met de ondernemingen die een minderheidsbelang (Farys/TMVW voor 2016 en 2015; Ores Assets/Ores voor 2015) aanhouden, waren als volgt:

(In duizenden EUR)	2016	2015
Bedrag van de transacties		
Doorrekening van kosten aan de minderheidsbelangen	4.804	10.220
Doorrekening van kosten van de minderheidsbelangen	116	2.723
Bedrag van uitstaande saldi		
Handelsvorderingen	605	1.460
Handelsschulden	3	250

Transacties van de Groep met de deelnemingen (Atrias en Synductis) waren als volgt:

(In duizenden EUR)	2016	2015
Bedrag van de transacties		
Doorrekening van kosten aan de deelnemingen	2.330	2.323
Doorrekening van kosten van de deelnemingen	7.654	5.823
Bedrag van uitstaande saldi		
Vorderingen (inclusief financiering)	16.478	11.270
Handelsschulden	2.745	1.251

Transacties van de Groep met de aandeelhouders (distributienetbeheerders) waren als volgt:

(In duizenden EUR)	2016	2015
Bedrag van de transacties		
Doorrekening van kosten aan de distributienetbeheerders	970.053	1.016.208
Doorrekening van kosten van de distributienetbeheerders	20.671	22.167
Rentebaten distributienetbeheerders	108.623	108.567
Rentelasten distributienetbeheerders	89	354
Bedrag van uitstaande saldi		
Restitutierecht op lange termijn personeelsverplichtingen	259.363	331.250
Langetermijnvorderingen, andere	3.270.500	3.420.500
Kortetermijnvorderingen, andere	150.000	0
Handelsvorderingen, op te maken facturen	176.564	122.151
Vorderingen/(schulden) cashpoolactiviteiten	307.587	134.092
Overige vorderingen, verkregen financiële opbrengsten obligatieleningen	31.518	31.431
Overige kortlopende schulden	0	391
Handelsschulden	20.370	17.051
Vorderingen btw-eenheid	52.905	41.454
Ontvangen garanties of zekerheden		
M.b.t. financiële verplichtingen	822.000	822.000

Alle facturen aan of van de distributienetbeheerders zijn betaalbaar binnen de 30 dagen na factuurdatum.

Lidmaatschap van professionele organisaties

Eandis System Operator is lid van Synergrid vzw, een gemeenschappelijke belangenvereniging van de beheerders van netten in België van transmissie van elektriciteit, van vervoer van aardgas en van de distributie van elektriciteit en aardgas.

Eandis System Operator is lid van de Europese vereniging van Europese distributienetbeheerders voor Slimme Netten (EDSO for Smart Grids).

Gedurende 2016 werd voor de uitoefening van het mandaat van de commissaris voor de moederonderneming Eandis een bedrag van 46 k euro betaald en voor andere opdrachten een bedrag van 281 k euro. De additionele diensten werden goedgekeurd door het auditcomité.

23. Verplichtingen en onzekerheden

(In duizenden EUR)	2016	2015
Huurwaarborgen gebouwen	1.463	1.374
Andere bankwaarborgen	125	125
Gegeven waarborgen	1.588	1.499
Ontvangen waarborgen van aannemers en leveranciers	26.553	25.819

Uitstaande bestellingen in 2016 bedroegen 21.132 k euro (2015: 20.786 k euro).

De Groep huurde verschillende gebouwen en bijhorende parkings voor een waarde van 6.259 k euro in 2016 en 6.294 k euro in 2015 alsook wagens voor een waarde van 4.796 k euro in 2016 en 4.862 k euro in 2015.

De huurverplichtingen (opgenomen als operationele huurverplichtingen) hebben betrekking op gebouwen, wagens en andere materialen.

De contracten met betrekking tot gebouwen bevatten verlengingsclausules en hebben een gemiddelde looptijd van twee jaar.

De toekomstige huurverplichtingen kunnen als volgt worden uitgesplitst:

(in duizenden EUR)	2016
In 2017	8.729
In 2018 en 2019	10.400
In 2020 en 2021	3.655
In 2022 en volgende	918
Totaal	23.702

De Groep heeft juridische procedures hangende waarvoor het risico op verlies mogelijk doch niet waarschijnlijk is. Op dit ogenblik kan de waarschijnlijke timing van de afwikkeling niet worden ingeschat.

24. Gebeurtenissen na balansdatum

Op 18 januari 2017 heeft het ratingbureau Creditreform Rating AG aan Eandis een A+ rating met stabiele vooruitzichten toegekend.

Creditreform is een Europees ratingagentschap van Duitse oorsprong en is sinds 2011 erkend door de ESMA (European Security and Market Authorities). Zie Persbericht op www.Eandis.be.

Eandis System Operator en Infrac zullen digitale meters samen uitrollen.

Op 3 februari 2017 heeft de Vlaamse Regering de invoering van digitale meters op het elektriciteitsnet goedgekeurd. Vanaf 2019 zullen die nieuwe, digitale meters gefaseerd worden geplaatst, in eerste instantie bij nieuwbouw of grondige renovatie, of bij specifieke klantengroepen, zoals eigenaars van zonnepanelen en klanten met een budgetmeter. Eandis System Operator en Infrac, de twee Vlaamse netbeheerders, zijn tevreden met deze beslissing. Ze zullen actief meewerken aan het door de Vlaamse regering geplande stakeholdersoverleg om de kosten-batenanalyse rond digitale meters te actualiseren. Nadien zullen Eandis System Operator en Infrac de eenvormige uitrol van de digitale meters in Vlaanderen realiseren in het gemeenschappelijk bedrijf Fluvius.

Op 27 maart 2017 berichtte de pers over enkele beleidsinitiatieven van Vlaams Energieminister Tommelein met betrekking tot de toekomstige structuur van de Vlaamse energiedistributie en van Eandis System Operator, en meer in het bijzonder over een integratie van de werkmaatschappijen Eandis System Operator en Infrac. De Raad van Bestuur van Eandis System Operator heeft hier kennis van genomen en stelt vast dat de ideeën die de minister naar voren heeft gebracht passen in de visie van Eandis en de stappen die ze zelf al heeft gezet met de oprichting van Fluvius als gemeenschappelijk filiaal van Eandis System Operator en Infrac. Daarom kijkt Eandis System Operator er naar uit om in overleg met de Vlaamse regering verder te werken aan de toekomst van de sector.

25. Lijst van de ondernemingen opgenomen in de consolidatie

Onderneming	Maatschappelijke zetel	Aandelen in bezit %	Stemrecht %
Moederonderneming			
Eandis System Operator cvba	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle		
Dochterondernemingen			
De Stroomlijn cvba	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle	64,03	64,03
Atrias cvba	Ravensteingalerij 4, B-1000 Brussel	25,00	25,00
Synductis cvba	Brusselsesteenweg 199, B-9090 Melle	33,24	32,47
Warmte@Vlaanderen cvba	Boombekelaan 14, 2660 Hoboken	50,00	50,00
Fluvius cvba	Koning Albert II laan 37, B-1030 Brussel	50,00	50,00

De dochterondernemingen Warmte@Vlaanderen en Fluvius werden opgericht gedurende 2016 maar bevatten nog geen activiteiten. Ze werden in de consolidatie opgenomen als een 'Investing in ondernemingen'.

Informatie met betrekking tot de moedervenootschap

De statutaire niet-geconsolideerde jaarrekening van de moedervenootschap Eandis System Operator cvba wordt hierna in verkorte vorm weergegeven.

In overeenstemming met de Belgische vennootschapswetgeving zullen het jaarverslag en de jaarrekening van Eandis System Operator cvba samen met het verslag van de Commissaris worden neergelegd bij de Nationale Bank van België. Deze verslagen zijn beschikbaar vanaf 4 mei 2017 op de website www.eandis.be of op het adres: Brusselsesteenweg 199, 9090 Melle.

De Commissaris heeft een verklaring zonder voorbehoud gegeven met betrekking tot de statutaire jaarrekening van Eandis System Operator cvba.

Verkorte balans		
In duizenden EUR, op 31 december	2016	2015
Vaste activa	2.160	3.692
Materiële vaste activa	743	46
Financiële vaste activa	1.417	3.646
Vlottende activa	4.348.846	4.202.713
Vorderingen op meer dan één jaar	3.270.500	3.420.500
Voorraden	35.295	45.316
Vorderingen op ten hoogste één jaar	738.055	359.874
Geldbeleggingen en liquide middelen	9.405	5.241
Overlopende rekeningen	295.591	371.782
Totaal der activa	4.351.006	4.206.405
Eigen vermogen	1.007	20
Kapitaal	915	19
Andere vermogenelementen: reserves, uitgiftepremies, overgedragen resultaat	92	1
Voorzieningen voor risico's en kosten	259.363	331.250
Schulden	4.090.636	3.875.135
Schulden op meer dan één jaar	3.247.152	3.394.760
Schulden op ten hoogste één jaar	798.373	436.738
Overlopende rekeningen	45.111	43.637
Totaal der passiva	4.351.006	4.206.405

Verkorte resultatenrekening		
In duizenden EUR, op 31 december	2016	2015
Omzet	1.050.033	1.061.415
Bedrijfswinst (verlies)	13.500	14.510
Financiële resultaten	-4.461	-4.325
Belasting op het resultaat	-9.039	-10.185
Winst (verlies) van het boekjaar	0	0